

Inuiaqatigiit digitaliusut

Nuna tamakkerlugu digitaliseeriinermut
periusissiaq 2018-2021

Aallarniut

Innuttaasut ikittuulluta nunarsuarmi qeqertat annersaanni najugaqarpugut. Qeqertami avinngarusimanngin-nitsinnik, nunarsuulli sinneranik qanimut attaveqarnitsinnik digitaliseerinerup nassataraa. Digitaliseeriineq annertusisoq uagutsinnut nunarsuarmik ammaasseqataasimavoq – nunarsuullu sinnerata uagut qanillisippaati-gut. Nunarsuarmut attaviit nukittuut attaveqarfigaagut. Taakku ataatsimooqatigiinnitsinnut iluaqutigalugit atussavagut.

Nunarsuarmi innuttaavugut. Tamanna sutigut tamatigut pisussaaffiliivoq, innuttaasunut ataasiakkaanut, inuus-sutissarsiorfimmumut pisortanullu. Nunat tamalaani oqallittarfinni suliaqarfigalugu peqataanissatsinnut nunat tamalaani innuttaaqataaneq piumasaqartitsivoq, ilaatigut digitalikkut isumannaallisaaanermut upalungaarsima-nermullu (cybersikkerhed og cyberberedskab), kiisalu ilisimasanik agguataarinermut tunngatillugit. Naleqas-sutsitsinnik, naligiinneq, ammasuuneq, toqqissimaneq illua-tungeriillunilu ataqqinninnermik nunarsuarmioqati-giinnut isumannaatsunut suliaqarfigalugu ilapittuissaagut.

Digitalikkut piorsarneq siusissukkut aallartittarpoq. Toqqammavinnik isumannaatsunik pilersitsinikkut mee-rtartagut inuusuttortagullu digitalimi toqqissimasumik atugaqartitaanissaat akisussaaffigaarput. Angajoq-qaatut tamatta digitalikkut piorsarnissamut, meeqqat atuariata suliaqarfigeqqinnissaanut akisussaaffigi-saanik toqqammavissamik meerartatsinnut tunniussaqaarnissamut akisussaaffeqarpugut, tamattalu digitalimi – cyperspacemi – isumannaatsumik atugaqarnerup ilinniarnissaa akisussaaffigaarput.

E-mi ilikkagassanik tunngavigisassaq tassaavoq ilisimasanik taakkuninnga pissarsinissamut periarfissaq-qissoq. Tunngavigisag digitalikkullu iluarsiissutit allat assigiimmik attaveqarfissiillutillu periarfissiipput, qanilaassutsimik pilersitsipput, inuiaqatigiillu ataatsimuulersillugit. Ilaatigut pisortat naalackersuinikkullu aalajangiarnikkut ingerlattakkanut assigiimmik attaveqarfissiinermigut demokratiimut annertusisumut inoo-gataanermullu digitaliseeriineq ammaavoq.

Disruption (digitalimik kiffartuussissutit tunisassiallu atornerisigut akuleruttarneq) niuffaffiit uagullu ileqqu-lersuutigisagut allangortippai. Digitalimik atugaqarfimmi allangorartuaannartumi *disruptionip* pilersitaani ilorraap tungaanut allangortitsinissamut periarfissat allanut saassinnaanitsigut akorniassavagut. Siuarsar-nermut atugarissaarnermullu tamanna tunngavissamik pilersitsissaaq, aammalu inuiaqatigiinnut imminnik na-patittuusunut ingerlassamik tapersersuissalluni.

Arlalinnik sammiveqartumik inuussutissarsiorfimmumut toqqammavissanik pilersitaqassaagut, inuttullu isumal-luutigut tamaasa atussallutigit. Inuusuttortagut teknologiimik inunnguuseralugu pigisaqartut, utoqqartagullu inuunerminni misilittagallit, oqaluttuarisaanitsinnillu nammatsisuusut. Kinguaariit akornanni sunniivigeqati-giinneq soqutiginninnermik ilisimasanullu nutaanut ammasuuneramik pilersitsissaaq, misilittakkanik paarlaas-seqatigiisitsissaaq, siunissamullu isiginniffissamik tunisissalluni.

Digitaliusumik kultureqarnikkut naapitaqartarneq, *atortorissaarutitsigut* pigalutigu akunnitsinniittuartoq uagut inuiaasutut nunarsuarmilu innuttaasutut uagutsinnik sianiginnilersitsivoq. Allat naapinnerisigut kulturer-put inuiaqatigiillu akuuffigisagut pillugit sianiginnissuserput nukittorsarneqarpoq, taamaalillunilu nunagisatta sanarfineranut ilapittuivoq.

Periusissiami suliarineqarniartut, naatsorsorneqarsinnaasunik inerneqassapput, ataannartumillu inuiaqati-giinni sunniuteqassapput, periusissiaq manna toqqammavigisatsinnik nukittuumik, Kalaallit Nunaata naala-gaaffigisaata tunngavigisaanik tapersersueqataassasoq neriuutigaa.

Vivian Motzfeldt

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Nunanullu Allanut Naalackersuisoq

**Inuiaqatigiit digitaliusut
Nuna tamakkerlugu digitaliseeriinermut periusissiaq 2018-2021**

Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfik
2018

Ilusilersuisoq: irisager.gl
Assit: Helle Nørregaard

Imarisaa

Aallarniut.....	3
Inuiaqatigiit digitaliusut.....	6
Digitaliusumik aqqissuussinermi ileqqussat tungaviusut.....	8
Sammisaq 1 Innuttaasoq digitaliusoq.....	10
Sammisaq 2 Sillimaniarneq aamma inuttut namminerisamik inuuneq.....	14
Sammisaq 3 Digitaliusumik pissusissamisoortumik ileqqoqarneq.....	19
Sammisaq 4 Digitaliusumik ineriartortitsineq, aallarnisaaneq aamma inuussutissarsiutit.....	22
Sammisaq 5 Pisortani ataatsimoorussamik digitaliusumik aqqissuussinerup sanarfineqarnera.....	26
Sammisaq 6 Peqqinnissaqarfik digitaliseerigaanerusoq.....	32

Inuiaqatigiit digitaliusut

Inuiaqatigiit digitaliusut ilisarnaatisarpaat innuttaasut aamma suliffeqarfiit pissusissamisoortumik kiffartuussinernik digitaliusunik namminersortuneersunik aamma pisortaneersunik atuisuusarnitik.

Misissuinerit kingulliit, Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfimmiit piareersarneqarsimasut, *Innuttaasut aamma IT 2017*, ersersippaat oqarasuaatit angallattakkat - smartphone-it, aamma qarasaasiat angallattakkat - tablet-it, - Kalaallit Nunaanni atugaanerit qaffasissuusoq, internet-imullu attaveqarneq aamma taamaalluni. Qularutiginagu oqarsinnaavugut Nunatsinni inuiaqatigiisut digitaliusut.

Innuttaasut *atortorissaarutininik* assigiinngitsunik anertusiartuinnartumik atuisarnerat, kiisalu attaveqatigiinnermi atortorissaarutit ineriartortinneqarneri, suli sukkanerujartuinnartumik internet-eqarneq piulersoq isumaqarpoq, maanna piffissanngorsimasoq teknologiip tamatuma atornerqarnera immikkut aallutilissalugu. Teknologiiimi sukksikkaluttuinnartumik ineriartorneq pisortat piginnaanerit annertusiartortunik piumasaqaateqarfiuvoq, qularnaarumallugu innuttaasut aamma suliffeqarfiit teknologiimik atuinerminni isumannaallisaavigineqarsimanissaat taamalu isumannar-toqannginneranik misigisimanissaat.

Periusissiami siusinnerusumi digitaliseeriineq "sakkutut nukittoqutit" inissimasimagaluortoq, suliniutinik aaqiissutissanillu digitaliusunut, maanna "sarfalliisooqarsimavoq" ingerlatsinermi, misilittakkallu pitsaasut pissarsiarineqartalerlutik. Maannalu nutaanik isumassarsianik aamma ilisimasanik katersisoqalissaaq, tamannalu nunarsuarmit akornanni suleqatigiinnerit aqutugalugit pissalluni.

Cyberspace (internet atorlugu digitali) killeqanngilaq nunaqaranilu. Kisimiinneq ajornarpoq, nunallu tarmik nassuerutigat suleqatigiinneq taannatuaasoq aaqiissutaasusaaq pitsaanerpaaq, cyberspace-mi pinerlunnianik akiuiniarnerni aaqiissutissani.

Aallunneqarpoq periarfissanik pilersitsisinnaaneq, kiffartuussinerit nunat killeqarfii qaangerlugit atornerqarsinnaanerit, assersuutigalugu eID atorlugu, periarfissiiisoq innuttaasunut angalasunut aamma tikeraanut sumiiffimmi kiffartuussinernik iluaqteqarsinnaanermut. Toqqissisimaneq pilersikkumallugu aammalu tatigineqarneq eqqortikkumallugu sillimaniarnermut atatillugu piumasaqaatinik annertunerulersitsisoqassaaq, uppernarsarsinnaasariaqarporlu innuttaasup aamma suliffeqarfiup oqaatigineqartut taannaanera. Sillimaniarnerup sakkortusineqarneratigit aamma innuttaasut toqqissisimanerulersinne-

qassapput, nunat akunnerminni paasissutissanik aal-lertarnerni imaluunniit paarlaasseqatigiittarnerni.

Digitaliseeriinerup ammaatissavai periarfissat, anertusisamik naqisimaneqanngitsumik ingerlatsisoqalernissaanut aamma ersarissumik periaaseqarnissamut, tunggaviullutillu inuiaqatigiinnik assigiinngitsunik periarfissaqartunik ilisimasanik katersisarnissamut, naqisimaneqanngitsumik ingerlatsinermi innuttaaqataanissamut aamma nunarsuarmioqataanissamut. 2017-imi misissuinerup *Innuttaasut aamma IT (Borgere og IT)* suiaassutsit akornanni naligiissoqartoq takutippaa, arnat 73%-iisa, angutillu 78%-iisa smartphone-mik pigisaqartuunerat takutimmagu. Taamaalluni demokratiinngorsaanerme digitalimik *atortorissaarutininik* atugaqaqqinnissamut tunggavis-saqarluareerpoq. Naalakkersuisut innuttaasunut aalajangersaasarnerni naqisimaneqanngitsumik malinnaatinneqarnissaat peqataatinneqarnissaallu ajornannginnerulersikkusuppaat. Digitaliusumik attaveqatigiinneq, ungasissumiittunik atuartsisarneq aamma e-læring sakkusaapput ingerlaatsimi tassani.

Kalaallit Nunaanni isorartussuseq annikinnerulersinneqassaaq, pisortat kiffartuussinerisa suli aammalu pitsaanerulersinneqarnissaata sammineqarnerulereratigit, innuttaasut aamma suliffeqarfiit iluaqutigisinaasaannik - sumiikkaluarunik aamma qaquguugaluar-palluunniit.

Periusissiap iluatsilluartumik atortuulersinneqarnissaani piumasaqaataavoq, pisortani ingerlatsisuusut tamarmik ataatsimoorullugu qanimut suleqatigiinnissaat. Tamatumani ataatsimoorussanik aallaavis-sanik ingerlaavartumik ineriartortinneqartussanik toqqaasarneq iluatsittumik ingerlatsisoqarnissaani aalajangiisuuvoq.

Digitaliseeriinermi periusissiaq 2018-2021 aallaaveqarpoq peqataatitsinermik namminersortunik aamma pisortani ingerlatsisunik, tamannalu ilaatigit ineriartortuqarpoq suliniutinik peqqinnissaqarfimmi, ilinniartitaanermi kiisalu nutaaliornermi aammalu inuussutissarsiornermi, digitaliseeriinerup tulaaveqarfigisassaani ineriartortinneqarfigisassaani ukiuni aggersuni.

Nunarsuarmit ingerlatsiviini annertusiartuinnartumik digitaliseeriinerup inuussutissarsiutit sammivii aamma suliffeqarfiit annertusiartortorsuarmik allanngortitserivigai, tamanna *disruptionimik* taaneqartarluni. Digitaliusumik ineriartortornermut malinnaanissaminut piginnaaneqanngitsut amerlasuutigut nunguinnartarput. Inuussutissarsiutini sammiviit nutaat puttuttaraat, digitaliseeriinermi malinnaaqar-

taanissamut piginnaaneqarsimagaangamik. Nunarsuarmioqatitsinnut ataneruleriartornitta aamma digitaliseeriinerup inuussutissarsiornikkut periarfissat nutaat nunatsinni ammaassorpai. Taamaattumik misissorneqarpoq qanoq aqqissuussinikkut ikiorsiis-suteqartarnissanut periarfissanik pilersitsisoqarsinnaersoq IT siuarsarumallugu aallarnisaasuni, aammalu digitaliusumik nutaaliornermi.

Digitalingortitsinissamut periusissiaq una siusinnerusumik 2014-2017-imi periusissiaq assigalugu suli-aavoq [OECD-mi periaatsinik](#) 12-inik tunngavilimmik. Ileqqut 12-it malinnerisigut qularnaarneqarpoq Kalaallit Nunaata digitalingortitsinermik ingerlatsinermi europamiut niuernikkut suleqatinnaagut assigalugit aqqissuussinera. Piffissap ingerlanerani periusissiami EU-mi nalileeriaatsit qanilliartroneqassapput, aningaasarsiornikkut digitaliusumik ingerlatsineq inuiaqatigiillu eqqarsaatigalugit, *Digital Economy and Society Index (DESI)*, taamaasillunilu ajornannginnerulissalluni nunanut allanut nallersuussinnaaneq.

Tamatumalu saniatigut najoqqutarineqarput FN-ip ineriartortitsinermut anguniagai, taaguuteqartut ['17 sustainable development goals'](#), pijuuaannartitsinermik tunngavilimmik ineriartortitsinermi, matumani periusissiamut matumunnga immikkut makku attuumassuteqarput:

- Anguniagaq 3-p (3.8) ilai: *Kikkunnut tamanut peqqissutut inuuneqarnerup qularnaarnissaa, ukioqatigiikkautaanullu tamanut atugarissarnerup siuarsarnissaa* - sammisaq 6: Pipaluk aqqutigalugu peqqissutsimi ikiorsiissutinut attaveqarneq
- Anguniagaq 4: *Pitsaassusilimmik ilinniagaqarnermut kikkut tamarmik assigiimmik attaveqarnissaasa inuunerlu tamaat ilinniarnissamut periarfissaqarnissap qularnaarneri* - sammisaq 3: Avataanit ilinniartitsineq aamma e-learning
- Anguniagaq 5-ip (5.b) ilai: *Inissisimaffinni tamani tusarnaartunik, ilanngussuisunik, peqataasunik tunngavilinnik sinniisuutitsisunik aalajangiinermi ingerlassat qularnaarneqassapput* - aallarniut: Suiaassutsinut agguataarlugit oqarasuaatinik angallattakkanik pissarsisinnaneq
- Anguniagaq 11-p (11.4) ilai: *Illoqarfiit, najukani inuiaqatigiit nunasiffillu ilanngussuisunngortinnissaat, isumannaatsuutinnissaat, aserujaatsuunissaat pijuuartitsisuunissaallu* - sammisaq 3: Kulturimi kingornussat digitaliseereneri
- Anguniagaq 12-ip (12.7) ilai: *Atuisartuni tunisassiornermilu ilutsit pijuuartitsisut qularnaar-*

nissaat - sammisaq 5: Qitiusumik it-mi pisior-
tornermut atuuffissaq

- Anguniagaq 16-ip (16.7) ilai: *Inuiaqatigiit eqqis-simaffiusut ilanngussuisullu tapersersorneri. Inatsisitigut isumannaatsuuffiusumut kikkut tamaasa attavissinnissaat, aamma inissisimaffinni tamani sullissisarfiit sunniuteqarluartut, akisussaaffeqartut ilanngussuisullu sanarfinissaat* - sammisaq 1: Kikkunnut tamanut digitalikkut sullissinermut annertusisamullu aalajangeeqataasarnermut attavissiineq
- Anguniagaq 17-ip (17.7) ilai: *Iliuuseqarnermut nunarsuarmi suleqateqarnerup nukittorsarnera, angusassallu tikinniarlugit aningaasaliissutit amerlinissaat* - sammisaq 2: Nunat tamalaani suleqatigiinneq

Anguniakkat taakku *Pijuartitsisutut ineriartornermut FN-ip nunarsuarmi anguniagaasa nutaat 17-it - SDG-mik anguniakkat* - malitseqartinnerisut Kalaallit Nunaanni pilersitanik nalunaarsuineri aalajangersimasumik sulissutigineqarput.

Kalaallit Nunaata ukiuni kingullerni eqeersimaartumik ilalersorpai nunat avannarliit malitseqartitsineri nunarsuarmiut anguniagaanni ingerlassami [Generation 2030-mi](#), tassaalluni qulaani pineqartutut anguniakanut suliareqqaagaq. Nunat Avannarlerni ineriartortitaqarnermik suliniutini suleqatigiinnernilu nutaani Kalaallit Nunaat ilaallunilu peqataaniarpoq, taakkunani pijuartitsisumik ineriartornermut ataatsimoorussatut Nunat Avannarlerni najoqqutassami kinguaariit tullit inuusuttullu akuulersitsinnissaat sammisarineqarluni. Tamatumani digitaliseeriineq qitiullunilu pingaartumik inissisimassaaq.

Allamik allassimasoqassanngippat sammisat ataanni anguniakkat tamarmik periusissiaqarnerup nalaata iluani anguneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Digitalingortitsinermik periusissiami iliuusissat aamma suliniutit ilaat aningaasalersugaapput ingerlatsiviup immikkoortup aningaasartuutissanut misingersuusiaasa iluanni, allat ingerlatsivinni ataffiminni, assersuutigalugu peqqinnissaqarfik aamma ilinniartitaanerit. Tamatumalu saniatigut avataaniit aningaasaliissutissanik qinnuteqartoqarsinnaavoq suliniutinut iliuusissanullu aalajangersimasunut.

Nunamut tamarmut Naalakkersuisut digitaliseeriinermut periusissiaata atulersinnissaanut aningaasanut inatsisikkoortumik aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Aningaasaqarnikkut killiliussatut tunniunneqartut atorlugit periusissiami anguniakkat sapinngisamik amerlanerpaat piviusunngortinneqarnissaat pingaarnertut aallunneqassapput.

Digitaliusumik aqqissuussinermi ileqqussat tunngaviusut

Periusissiap taassumalu iluani iliuusissat assigiinngitsut aallaaveqarput nunarsuarmit ileqqussiaannit pitsaanerpaanit taaguuteqartunit *best practices* isigininnermik [OECD-ip ileqquliaanut 12-inut](#) pisortani digitaliseeriinermut.

Ileqqoq 1

Ersarissumik ingerlatsinermut, ammasuunermut aamma peqataatitsinermut annertusaaneq

Innuttaasut aamma suliffeqarfiit digitaliusunik aqqissuussinernik aamma kiffartuussinernik pisortat nittartagaanniittunik atuisinnaapput, soorlu sullissivik.gl aamma businessgreenland.gl.

Innuttaasut tamarmik suliniutinut isersinnaapput Namminersorlutik Oqartussat nittartagaasigut, maanna annikillisaavigineqartuni, aammalu isaariqarnikkut nalimmassaavigineqartuni, ajornannginnerulersitsisussanik pisortat kiffartuussinernik paasinninnissamut.

Ileqqoq 2

Qiimmassaaneq peqataalluarnissamut avatangiisini amerlasuunit soqutigisaasuni

Innuttaasut aamma suliffeqarfiit akulerunneqartassapput apersuinertigut, atuisartuni misissuinertigut aamma nalilersuisitsisarnertigut, tunngaviusussanik tunuliaqutassanut innuttaasunut suliffeqarfinnullu nittartakkani, kiisalu atuisunut atoruminarsaanermik annertusaasussamik, atuisartullu nittartakkani atuisarnissaannik annertunerulersitsisussanik.

Digitalingortitsinermik periusissiami suliniutit aamma iliuusissat peqataatitsissapput akulerusimatitsillutillu soqutigisaqartunik amerlasuunik, aammalu pissusissamisoortumik aqutissiuussissallutik siammasissunik susassaqarfiillu akornanni suleqatigiinnissanut.

Ileqqoq 3

Pisortat ingerlatsiviannit paasissutissanik tunngavilimmik pilersitsineq

Assersuutigalugit Pitu ikiorsiullugu tunngaviusutut paasissutissanik aamma ERP-ip akornanni paasissutissanut tutsuiginartunut assigiiaartunullu paarlaanqarsinnaasunut attavilimmik ataatsimoorussatut pisortani ingerlatsivimmik kommunit suleqatigalugit Naalakkersuisut pilersitaqarput.

Namminersorlutik Oqartussat suliniutaannut takussutissamik digitaliusumik pilersitsisoqassaaq, ilisimatarnikkullu suliniutinut takussutissamik, nukiit pio-reersut suli pitsaanerusumik iluaqutigineqarsinnaaq-qullugit paasineqarsinnaaqullugillu, kiisalu aamma pisortat suliniutaannut takussutissiiumalluni.

Ileqqoq 4

Aqqissuussinernit eqqortut pilersinneqassapput, digitaliusunik kiffartuussinernut tatiginnineq annertusarumallugu

Innuttaasut aamma suliffeqarfiit pisortat digitaliusunik aqqissuussinernit kiffartuussinerninullu toqqis-simasunik atugassarititaasoqartoq misigisimassa-vaat. Innunut tunngasunik paasissutissat pillugit inatsisip Kunngip peqqussutaatigut atortuulersinneqarnera – matuma kingorna innunut tunngasunik paasissutissanut inatsit – inuit pillugit paasissutissanik illersuineq annertusivaa, ersarissarlugulu inuit toqqis-simasussaaneerat ulluinnarni inuunerminni, paasissutissat passunneqartarnerini.

Inunnik paasissutissanik suliarinnittarnek pillugu Kunngip peqqussutaata atortuulersinneqarnissaa tunngaviuvoq isumaqatigiissutit avataani nunatut isumannaatsutut EU-mut atatillugu isigineqalersinnaanermut, taamalu paasissutissat illugiilluni Kalaallit Nunaata aamma EU-p akornanni paarlaasseqatigiis-sutigineqarsinnaanerinut.

Ileqqoq 5

Aqutsisoqarnissaa isumagalugu aamma naalakkersuinikkut tapersersorneqarneq

Naalakkersuisut aamma Naalakkersuinikkut Ataqa-tigiissaarisogatiguit periusissiamik suliniutissanillu akuersisartuupput, taamalu suliat naalakkersuinikkut oqartussaaffigineqarnerannik qularnaarisuullutik.

Digitalingortitsinermik periusissiaq aamma tassa-niittut suliniutit kisarsimaffeqarput Namminersorlutik Oqartussani Naalakkersuisoqarfinni Pisortaanerni ilisimaneqarluarput, kommuninilu pisortat tulleriiaa-risarnerni aamma suliniutinik ilusilersuisarnerni peqataallutik, Pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aqutsi-soqatigiivini (FOIS).

Ileqqoq 6

Pisortaqarfiit immikkoortui aqutigalugit periusissiamik akuersissuteqarneq

Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqutigalugit ingerlat-sivittut Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup qularnaarpaa naalakkersuinikkut anguniakkat, aamma digitaliusumik suliniutit ataqa-tigiissaarneqarnis-saat, periusissianut aamma pilersaarusanut allanut atasutut, assersuutigalugu geodatanut periusissiaq. Digitalingortitsinernik periusissiaq taamaasilluni suliaavoq soqutigisaqartut peqataatinnerisigut.

Digitalingortitsinernik periusissiaq taamaasilluni ataqa-tigiissaarivoq, aningaasaliissutissanik iliuusis-

sanillu aqqissuussisuulluni, pisariaqartunik naam-massisaqarfiusunik piujuaannartitsisunillu angusaqar-nissanut.

Ileqqoq 7

Pilersinneqassapput aqqissuussineq naammassa-qarfiusinnaasoq aamma aqutsinermi killissat

Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqutugalugit ingerlat-sivittut Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup pilersissavai periusissiat pineqartut, aamma anguni-akkat ingerlatsiviit assigiinngitsut aqutugalugit aq-qissuunneqarnissaat. Digitalimik Sullissinermut Aqut-sisoqarfiup aqutsinissamut digitaliseeriinermilu assi-giimmik periaaseqarnissami tunngavissanik aalaja-ngersaassaaq. Tamanna pissaaq suleqatigiinnikkut, peqataatitsinikkut aammalu ataqatigiissaarinikkut, ingerlatsivinnut susassaqtunut atatillugu. Siuliani pineqartunut assersuutissaavoq pisortat ataatsimoo-russamik paasissutissanik avitseqatigiittarnikkut su-liniutaat Pitu.

*It-governance*strukturimik, pisortat ataatsimoorus-samik suliniutaannut aamma suliassaqarfiit assigiin-ngitsut aqutugalugit ingerlatsinernut Naalakkersui-sut kommunit peqatigalugit aqqissuussinermik pilersitsissapput. Governancestruktur-ip qularnaas-savaa ilaatigut aqutsineq IT-mi nukinnik pigisanik, nalorninaatini aqutsineq, pilersitsineq aamma naam-massisaqarsinnaassuttip uuttorneqartarnera. Iluti-gisaanillu *governance*tyring nukittorsaassaaq sulias-saqarfiit assigiinngitsut aqutugalugit suleqatigiinner-mik naleqarnerulersitsissallunilu.

Ileqqoq 8

Nunarsuarmioqatinik suleqateqarneq nukittorsarlugu

Naalakkersuisut nunarsuarmit akornanni suleqati-giinneq pingaartippaa, taamalu siursaaneq ataqati-giissaarinernik, naalakkersuinikkut periusissianik digitaliusunik, politikkinik aammalu digitalikkut silli-maniarnermik – cybersikkerhed – ataqatigiissaarineq. Periusissiami iliuusissat pitsaassusaannik tamanna nukittorsaavoq, aammalu qularnaarilluni digitaliusu-mik ineriartornermi nunarsuarmit annertussutsit aalajangersagaannik aamma anguniagaannik.

Assersuutigalugu Nunani Avannarlerni Ministerit Siun-nersuisoqatigiivini suleqatigiinnerup kingunerisimavaa kinaassutsimut uppernarsaammik elektroniskiusumik - e-identitetskort, - pilersitsisoqarnissaa, Nunani Avannarlerni innuttaasut suliffeqarfiillu Nunani Avan-narlerni atorsinnaasaannik. Tassuuna digitaliusumik kiffartuussinerit arlallit nunat killeqarfii qaangerlugit ator-neqarsinnaasut pilersinneqarput.

Ileqqoq 9

Business case – Illersuineq IT-mik suliniutinut aalajangersaaneq

Namminersorlutik Oqartussat atorpaat Pisortat Ataatsimoorussamik Suliniutinut Periaasiat, assigiis-sumik ingerlatsinissaq aquttissiuukkumallugu. Taanna

imaqarpoq business case-imik, nalunaarsuillunilu aki-sussaaffinnik ersarissunik periaasissanillu ingerlatsi-suni susassaqtuni tamani. Aqqissuussineq nutar-terneqartussaavoq annerusumik isiginiarumallugu *it-governance* aamma ingerlatsinerup aqqissuussaa-nera, kiisalu nalorninaatit iluaqutissarsianillu pissarsi-sarneq. Aammattaq periaaseq nutarsarneqassaaq suliassaqarfiit tullinguuttut atorlugit:

- Ingerlatsinikkut aningaasaqarneq
- Assartuussisarnermi unammillernartut, matumani attaveqatigiinneq ilanngullugu
- Nunani tamalaani misilittakkat – best practices

Ileqqoq 10

Ingerlatsinermi naammassinnissinnaas-suseq aqutsinermi aamma atortuulersitsinerit malitseqartinneqartarneri nukittorsarlugu

Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup qularnaas-savai piginnaasatigut annertussaannissat ilinniarti-taanertigut suliniutinik aqutsinermi, misilittakkanik katersinikkut, soqutigisaqartunik peqataatitsinikkut aamma suliniutinik iliuutsinillu atortuulersitsinertigut.

Ileqqoq 11

Pisortani digitaliusunik atortorissaarutinik pisiniartarneq

Pisortat digitaliusunik atortorissaarutinik – tekno-logiik – pisiniartarneri aamma kiffartuussineri as-sigiissaarneqassapput, isumaqatigiissutillu assigiis-saakkat ator-neqassallutik. Pisiniarnerit ataqatigiis-sarneqartassapput ingerlatsiviit assigiinngitsut aqutugalugit, Namminersorlutik Oqartussat pisiniar-tarnernut kaajallaasitaat atorlugu. Tamatuma naam-massisaqarnerulerneq pilersittarppaa, ineriartortitsi-nermillu ilalersuisuulluni, ilisimasanik avitseqatigiit-tarnermik ilalersuisuulluni aammalu iliuusissanut periusissiamik ilalersuisuulluni.

Suliniutinut neqeroortitsisarnernullu atatillugu nali-lersorneqartassaaq qanoq annertutigisumik teknolo-giit sumiiffimmuut tutsinneqartarneri, taamalu pigin-naasanik annertunerulersitsisarneri inuiaqatigiinnilu ilisimasanik pilersitsisarneri.

Ileqqoq 12

Misissuineq inatsisitigut killiliussat allannguinerlutik malinnaatillugit

Inatsisiliorneq qulaajaavineqassaaq aammalu inat-sisinik atortuulersitsisoqarluni, naleqqussagaasunik maanna aamma aggersunut digitaliusunik ingerlatsi-nernut nutaanut piviusunut, innuttaasut aamma sulif-feqarfiit piginnaatitaaffii immikkut isiginiarlugit, kiisalu ataatsimoorussatut najoqqutassat tunngaviu-sutullu paasissutissat sammisaralugit.

Sammissaq 1 Innuttaasoq digitaliusoq

Isumaqarputit ungasissorujussuullutit – kisianni qanittunnguuvutit. Inuiaqatigiit digitaliusut qaninnerulersitsisarput.

Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup misissuisitsinerata *Innuttaasut aamma IT-ip* 2017-imeersup ersersippaa inuiaqatigiinni kalaallini innuttaasut 15-it sinnerlugit ukiullit 83%-ii angerlarsimaffiminni internet-imut attaveqartut, 2017-ip naanerani, aammalu 89%-it oqarasuaammik smartphone-imik peqartut. Innuttaasut internet-eqartut amerlassusii 2014-imiit 6%-imik amerleriarsimapput, aammali innuttaasut oqarasuaat smartphone atorlugu internet-imik atuisinnaasut qaffariarsimallutik 29%-inik, 2014-imi 17%-iniit 2017-imi 46%-inut. Kisitsisit ta-

kutippaat Kalaallit Nunaanni innuttaasut digitaliusut. Innuttaasup digitaliusup minnerpaamik atorsinnaasavaai kiffartuussinerit digitaliusut pisortanit aamma suliffeqarfinit atugassiissutigineqartartut.

Sanilliussisoqarpat *Innuttaasut aamma IT 2017-imik* Danmarkimi kisitsisinik naatsorsueqqissaartarfiup Danmarks Statistikip saqqummersitaanut *IT-ip innuttaasuni atorpeqarnera – EU-mi sanilliussinerit* 2016-imeersut, Kalaallit Nunaat EU-mi nunanut sanillullugu agguaqatigiissitsinermi qeqqani inissisimavoq.

Digitaliseeriinermut periusissiaasimasooq attaveqarfinnik immikkut ittumik sammisaqarpoq, periusissiarli manna taassuma atugaanerani annertunerusumik pingaartitaqarpoq. Nunamik ataatsimoortitsisussanik, naligiissumillu pisortanut attaveqarfinnik pilersitseqataasussanik pisortani digitalimik iluarsisutini amerlanernik Naalackersuisut sammisaqarput.

Digitalimik attaveqarnermut iluserisat teknologiillu nunat tamalaani allanngoriartortoqarneraniq malittarinnittuarnissaat Naalackersuisut kissaatigaat. Innuttaasut digitaliusut digitalikkut periarfissaasut pisariunngitsumik piaartumillu atorsinnaassavaat, tamannalu attaveqarfinnut suli annertunerusunik piumasaqartitsipput. Taamaattumik innuttaasut digitaliusup piginnaanerisai, pisariaqartitsineri, aamma digitalimik iluarsisutiniq atuineri malittarinialugit attaveqarfiup nutarsarnissaat suli pisariaqartuuvoq. Nunat Avannarlerni Baltikumimilu 5G-p tungaanut ineriartuaartitsineq Nunat Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivi aallartipallanniarpaat. Nunat Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivini Kalaallit Nunaata ilaasortaanera, teknologiimilu ineriartuaarneq isigalugit innuttaasut suliffeqarfiillu piumasaqarnerat, nutaamillu niuerneruq periarfissaqalerneq ilutigalugit aamma Kalaallit Nunaanni 5G-mut nutarsaanissaq pissusissamisut alloriarnerusaaq.

Pisortat ingerlatsinerat pisariitsoq aamma assigiissaagaasoq

Naalackersuisut pisortat ingerlatsinerat isumannaanerulersinniarpaat, pisariinnerulersillugu aamma assigiiaarnerulersillugu, innuttaasut aamma suliffeqarfiit toqqissisimanerumik assigiiaarnerumillu atugassaqartikkumallugit. Assersuut tassaavoq, innuttaasut aamma suliffeqarfiit taamaallaat pisariaqartut paasissutissamik *ataasiaannartumik* nalunaaruteqartarnissaminut, - taamalu paasissutissat tuniunneqartut pisortat assigiinngitsut akunnermini atornerqarfigisinnaasaani atornerqarsinnaalersillugit. Assersuutigalugu, innuttaasooq nunaminertamik atugassinneqarsimappat, tamanna pillugu paasissutissaq nammineerluni immersuinnikkut paasissutissiisarnermik aqqissuussinikkoortoq inissamineereertassaaq, nunaminertami akuersissuteqarfiusimasumi sanaartornissamut akuersissummik qinnuteqartoqarpat.

Inuit pillugit paasissutissanut inatsit aamma EU-mi kisisisunik paasissutissanik illersuinerumut peqqussut, malittarisassiorput inunnut tunngasut paasissutissat immikkut illersugassat aallunneqartarnissaat pillugit,

malittarisassallu taakkua tunngavigineqassapput Kalaallit Nunaanni pisortat paasissutissanik sullissineranni, tamatumuunalu qularnaarneqarluni innuttaasut inatsisitigut illersugaanerat, *ataasiaannartumik* nalunaarsuisarnermik ileqqusut naapertorlugit.

Digitaliusumik kiffartuussineq tamanut atuuttoq

Innuttaasup demokratiskimik pisinnaatitaaffigisannut aalajangiisuulluinnarmat innuttaasut tamarmik paasissutissanik pissarsiniansinnaanissaannut naligiimmik periarfissaqarsinnaanerat Naalackersuisut kissaatigaat. Misissuinerup *Innuttaasut aamma IT* 2017-imeersup ilanngullugu ersersippaa innuttaasut 15-it sinnerlugit ukiullit 96%-ii pisortanut tunngasunik paasissutissanik ujarlertartut, imaluunniit nammineerluni imminut kiffartuunnissamut aqqissuussinermik internet iluaqutigalugu atuisartut. Tamama takutippaa digitaliusumik ineriartortitsinermi peqataalluurtugut, aamma tunngavissaqartoq pisortat digitaliusunik aqqissuussinermik amerlanerumik pilersitsinissaannut. Taamaasillunimi digitaliusumik ineriartortitsineq inuiaqatigiinni naligiinnermik annerusumik pilersitsissaaq, innuttaasut assigiiaartumik pisortanut attaveqarnissaannut aqqusiornikkut. Qularnaarumallugu innuttaasut suli digitaliusumik aqqissuussinermi peqataalersimannngitsut digitaliusutut innuttaaqataalernissaat, pikkorissaanernik ineriartortitsisoqarpoq, IT-mik atuisinnaanermut allagartartaartitsiviusartunik, takuuk sammisaq 3.

Innuttaasut tamarmik internet-imut namminneq attaveqalernissaasa tungaanut, aammalu digitaliusumik aqqissuussinermik atuisinnaalernissaasa tungaanut, sullissivik.gl pisortat ataatsimoorussamik kiffartuussinerattut innuttaasut atorsinnaasaannik qarasaasianik kommunit innuttaasunut sullissiviini aamma nunaqarfiit allaffiini ikkussuisimapput. Innuttaasut atorsinnaasaat qarasaasiat ersarinnerulersineqassapput, innuttaasunut sullissivinni sulisuusut nammineerluni imminut sullittarnermi ikiorsiisarnerrat - ikiuilluni sullissineq - suli aammalu ineriartortineqassaaq, periarfissaalersinneqassallunilu imminut innuttaasut qarasaasiaat atorlugu sullissinnaanerata innuttaasumut toqqissisimanarnerumik avatangii-silerlugu aqqissuunneqarnissaa.

Pissusissamisoortumik assigiinngissuseqarput innuttaasut IT-mik iluaquteqarnermi piginnaaneri, kisiannili anguniarneqarpoq kikkut tamarmik qanoq inissisimaneq apeqqutaatinnagu aqqissuussinermik atugassiissutigineqartunik atuisinnaassasut. Tama-

tuma piunasaqaatit pilersippai ilusilersuinermi aamalu atuisunut atoruminarsaanermik aaqqissuus-sinermi aaqqissuussariaqartut, ilaatigut atuisup digitaliusumik "angalanerani" aqqutissaanik ilitsersuinikkut, taamalu imminut digitaliusumik sullinneq oqil-lunilu pisariitsuusinnaalersittariaqartoq, - Kalaallit Nunaatalu malinniarpai nunarsuarmiut ileqqussaliaat, pisariitsumik atortorissaarutit imaannik paasinnis-sinnaanermut.

Ataatsimut isigaluni nunaqarfinni allaffiit aamma innuttaasunut sullissiviit suli pingaaruteqartumik inissisimassapput innuttaasunik naammassisaqar-fiusumik sullissiniarnermi.

Innuttaasup ID-kortia

Naalakkersuisut sulissutiginiarpaat eqqunneqassa-soq nunarsuarmiuni akuerisaasoq inuup allagartaa, - ID-kortia, - kingusinnerusukkullu elektroniskiusoq ID - eID. Amerlasuutigut najugaqarnermi uppersaataat kinaassutsimut uppersaataatit naammattanngilaq, ingammik naalagaaffiup killeqarfiisa avataannut pi-gaanni. Taamaattuni amerlasuutigut nunarsuarmiuni akuerisaasut kinaassutsimut uppersaataat ID-it assiliartallit, pas-i imaluunniit biilernermit allagartaq apeqqutigineqartarput. Assersuutigalugu taamaattut Island-imi nunamut tikinnermi napparsimmavinnut unitsinneqarnermi piunasaqaataapput, peqqinnissa-qarfimmilu suliniuteqarfiit ilagaat napparsimasut amerlanerusut Island-imi suliaritikkiartortalennis-saat.

Allakkat Digitaliusut

IT-mik atuinermi sillimaniarnermik aallaaveqartumik Allakkat Digitaliusut innuttaasunut, suliffeqarfinnut aamma pisortat ingerlatsineranni pinngitsoorani atu-gassanngortinneqartussaapput. Eqqunneqareersorlu digitaliusumik atsiortarneq annertusaavigineqassal-luni.

Innunut Allakkanik Digitaliusunik atuinissamit pisus-saaffiarneqartussanut allakkat sumiiffimmu naju-gaqarfiusumut digitaliusumik nassinneqartassap-pup, najukkamilu allaffimmi kiffartuussivimmi naqi-tanngortinneqarnissaat ingerlanneqarnissaalluunniit isumagineqartassalluni.

Aningaaserivimmi konto-p pisortanut nalunaarutiginissaa

Pisortani oqartussaasunut aamma innuttaasumut pisariinnerulersinniarlugu innuttaasut suliffeqarfiillu tamarmik pisussaaffigilissavaat aningaaserivimmi konto-mi normuanik ilisimatitsisalernissaq, pisorta-niit akiliutissanik akiliinermi atorineqartartussatut. Innuttaasut aamma suliffeqarfiit namminneerlutik imminut sullinnissamut aaqqissuussinermit isertas-sapput, kontullu normuanik allannguisinnaasassal-lutik.

Ilanngaassivik - pisortanut akiligassat annikinnerusut

Ilanngaassivik tassaavoq suliniut inuiaqatigiinni pina veersaartitsissutaasinnaallunilu akiitsunik annikinne-rulersitsisinnaasoq, akiligassiissutinik immikkut aalajangersaavigineqartunik isumamineertumik ilanngaassisarnermik aaqqissuussisoqarneratigut. Akiligassiisarnerup digitaliusumik aaqqissuunneqar-neratigut tamatuma nukinnik akiligassiissutinik su-liaqartarfiusuni akiliisitsiniartarfinnilu sipaagaqarto-qassaaq. Tamannalu ilaatigut kinguneqassaaq akili-gassalerinermi aningaasartuutinik sipaartoqarnissaa-nik kommunini, INI A/S-imi aamma Nukissiorfinni il.il.

Tunuliaqutaralugu nalunaarusiaasoq IT-mik aaqqis-suussinerusinnaasumut Ilanngaassivik pillugu, soquti-gisaqartunik amerlanerusunik akulerussisoqassaaq, soorlu kommuninik, pisortaqarfinnik, SIK-mik aamma Sulisitsisunik. Allaffissornikkut aamma IT-mi aaqqis-suussinikkut aaqqiissutissat suliaralugit ingerlatit-seqqittoqassaaq.

Naqisimaneqanngitsumik ingerlatsinermik annertunerulersitsineq

Naalakkersuisut kissaatigaat innuttaasup qitiutinne-qarnissaa, soorluttaaq digitaliseeriineq periarfis-siisoq naqisimaneqanngitsumik ingerlatsinerup annertusarneqarsinnaaneranut. Misissorneqassaaq qanoq aaqqissuussinikkut innuttaasooq ajornanngin-nerusumik malinnaasinnaasassanersoq peqataallu-nilu naqisimaneqanngitsumik aalajangiisarnernik ingerlatsinerni. Digitaliusumik qinersisalersinnaaneq misissuiffigineqassaaq. Tamanna aqquutit ilagaat nali-giissitaanermik annerusumik, ammasumik ingerlatsi-nermik aamma innuttaasup naqisimaneqanngitsumik ingerlatsinermit peqataanerata annertusarnissaa-nut.

Anguniakkat

- 1.a.** Innuttaasut inersimasut 75% -ii eID -mik atuisuupput
- 1.b.** Pisortat oqartussaasut 75% -ii allakkanik digitaliusunik nassitsisarput

Suliniutit

- 1.1.** Aaqqissuussinerit imminut sullinnissamut periarfissiisut amerlanerusut
- 1.2.** Innuttaasup ID-kortia
- 1.3.** Innuttaasunut qarasaasianik ikiorsiillunilu sullissisarnermik ineriartortitseqqinneq
- 1.4.** Misissuineq innuttaasut naqisimaneqanngitsumik aalajangersaasarnerni peqataanerat pillugu
- 1.5.** Digitaliusumik aaqqissuussinernut pisariitsumik isersinnaaneq, - allakkat digitaliusut aamma aningaaserivimmi konto pisortanut ammasoq
- 1.6.** Ilangaassivimmik ingerlaqqittumik ineriartortitsineq
- 1.7.** Misissuineq digitaliusumik qinersisalersinnaanermut periarfissat pillugit

Sammissaq 2 Sillimaniarneq aamma inuttut namminerisamik inuuneq

Isumaqarputit nalunnginneqarnak, aamma isumaqarputit kisimiillutit, kisianni alapernaattoqarpoq, - qujanarlu digitalikkut sillimaniarnermut.

Kalaallit Nunaat ikittuinnarnik innuttaqarpoq, suullu tamarmik avataanni inissimasorineqarsinnaalluni, issittumi inissisimanerput pissutigalugu, kisianni Kalaallit Nunaat nunarsuatta qeqqaniippoq. Nunatta nunarsuarmiut naalakkersuinikkut ingerlatsineranni inissisimaffia, aamma Sullualuup ammarneratigut Kalaallit Nunaat imavissuartigut arlariitsigut aqqudit marluk akornanni nunarsuatta nunavissuartaasa

pingasut akornanni sumiiffimmi attaviliisumi inissisimavoq. Qalasersuup Avannarliup sumut atanera pillugu Danmark-ip nunarput sinnerlugu piumasaqaateqarneratigut nunarput nunarsuarmiuniit isigaluni suli soqutiginaateqarnerulerpoq.

Digitalit attavilersornerinut aamma paasissutis-siisarnermut sillimaniarneq nunatsinnut aamma nunarsuarminut attavilerlugu

Digitalitigut virus-it aamma imaannaangitsumik aqqissuussanik digitalikkut saassussisarnert pis-ariaqartitsilerput annertunerusunik ilisimasaqarta-riaqarnitsinnut, naalagaaffiup ataatsip kisimiilluni naammassisinnaasai sinnerlugit annertussuseqar-tunik. Nunarsuatsinni naalackersuisut annertusi-artuinnartumik nassuerutigisarpaat digitalikkut taakkualu aqquataasigut saassussisoqarsinnaaneranik nalorninaatit sumiiffimmuut aamma piffissamut qanoq ittuunersumut attuumassuteqanngitsut, taamaattu-millu allat ilisimasaannik piginnaanerinillu avitseqati-giittarneq piumaneqaleriartorpoq, digitaleqarnikkut paasissutissanik avitseqatigiittarnertigut ataatsimo-orussanillu aqqiisutissarsiortarnertigut.

Naalackersuisut nunat namminersortut allat assi-galugit digitaleqarnikkut sillimaniarnitsigut piginna-angorsarnissarput qularnaarumavaat, taamaalior-nermilu siullertut suliaralugu digitaleqarnikkut paasissutissiisarnikkullu sillimaniarnermut inatsisis-saq, ilaatigut annertusisanik piginnaatitsisuusaaq inunnut tunngasunik paasissutissat illersorneqarnis-saannik. Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup ataani suleqatigiinnik pilersitsisoqassaaq, isumagin-nittussamik inatsisip suliaasaqarfinni assigiinngitsuni atortuulersinneqarnissaanik, Kalaallit Nunaannilu nunarsuarmit illeqqinik naammassinnittussamik.

Namminersorlutik Oqartussat paasissutissiisarnik-kut sillimaniarnerat nutarsarneqassaaq, nunat tama-laanilu najoqqutassat nutaanerit malittarinerisigut isumannaallisaanermi inissisimaffik nutarsarneqas-saaq. Nutarsaanerup assigiissaartumik isumannaal-lisaanermi inissisimaffik annertoq qularnaarpaa, taamaalillutik nunami innuttaasut digitalimik aquts-isoqarnermik annertusisamik toqqissimanissamik misigisinnaassallutik.

Naalackersuisut pilersinniarpaat suleqatigiit attave-qaqatigiittut nunatsinni suliffeqarfiit annerpaat pe-qataaffigisaat, aallussisussat suliniuteqarlutillu digi-talitigut attaveqaqatigiinnerup sillimaniarfiunissaani aamma paasissutissanik avitseqatigiittarneni.

Isumaqatigiissutip avataani nunatut isuman-naatsutut inissisimalernissap aqquataani

Kalaallit Nunaata nunatut tutsuiginartutut, isuman-naatsutut suleqatiginnikkusuttutullu isigineqarnissaa Naalackersuisut kissaatigaat. Tamanna paasissutis-sanik isumannaallisaanitsinnut inatsisaatitsinnullu piumasaqartitsivoq. Nunani allani pisortat aamma ingerlatsiviit annertuneruleriartortumik piumasa-risalerpaat inunnut tunngasumik paasissutissat digi-taliumumik paarlaasseqatigiissutigineqartarnissaat, tamatumani assersuutissaavoq Danmark akileraar-tarnikkut aammalu peqqinnissamut tunngasuni su-liassaqaqarfinni. Tamatuma assigisaanik nunat avannar-liit sinneri aamma EU-mi nunat illeqqoqaleriartorput.

EU-mik suleqateqarnerup annertusisinnissaa, aam-malu Kalaallit Nunaat EU-mi isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimalissasoq Naalackersuisut kissaatigaat.

Isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimanikkut nunanut EU-mi ilaasortaasunut ni-ueqateqarnerput aamma paasissutissanik inunnut tunngasunik paarlaasseqatigiittarnigut annertu-nerulersissinnaavagut. Inissisimaffik aamma cloudimi iluarsisutitut periarfissiisaaq, tamanna nunani allani paasissutissanik inissitanut Namminersorlutik Oqartussani annertunerusunik atorneqalissamat. Minnerunngitsumillu Kalaallit Nunaanni paasis-sutissanik ingerlatsiviit inissisimaneranut atatillugu inissisimaffik taanna aamma pingaaruteqartuuvoq. Kalaallit Nunaanni inissitanik inunnut tunngatillugu paasissutissanik isumannaallisaanermik paasissutis-sanik piginnittut tutsuiginittuusussaassapput.

Isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimaneq isumaqarpoq, inunnut tunngasunik paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnermi sillima-niarneq annertunerulersartoq, suliffeqarfiit nuna-nut EU-mi ilaasortaasunut niueruteqarsinnaanerat oqinnerulertarpoq, peqqinnissaqarfik killilersorne-qanngitsumik paasissutissanik paarlaasseqateqar-sinnaavoq, nunanut allanut aamma nunaniit allanit, Kalaallit Nunaallu EU-mi isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimasunut nallersuuti-lerluni.

Inunnut tunngasumik paasissutissat pillugit inatsimik atortuulersitsineq alloriarneruvoq siulleeq, isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimalernissamut. Inatsit suli kisarsimaffeqartutullusooq atortuulersikkiartuaarneqassaaq, nalunaarsuiffiit saniatigoortut atorunnaarsinneqassapput, nalunaarsuiffiit inunnut tunngatillugu paasissutissartallit tamarmik nalunaarsorneqassapput, kiisalu Paasissutissanut Nakkutilliisoqarfimmut – Datatilsynimut – nalunaarutigineqarsimassallutik 1. december 2019 tikitsinnagu, inunnut tunngasumik paasissutissat pillugit inatsimmi piumasarineqartutut. Tamatumalu saniatigut inatsisit atuuttut, minnerunngitsumillu immikkut ittut inatsisit malinnaatillugit nutarterneqassapput, inunnut tunngasumik paasissutissat pillugit inatsit malikkumallugu.

Danmark aamma EU-mi nunat allat ukiumi aggersumi paasissutissanut tunngasumik illersuinermit peqqusiusiussapput. Tamatuma erseqqissaavigaa qanoq pingaartiginersoq nunatta nunarsuarmit inatsisillornerannut suliassaqarfimmi tassani malinnaasariaqarnera.

Innuttaasut paasissutissaataannik illersuineq

Digitalinngortitsiartuaarneq annertusiartuinnartoq kinguneqarpoq annertusiartortumik nalorninaateqaleriartormat innuttaasut paasissutissaataasa innarlerneqarsinnaaneri. Inunnut tunngasumik paasissutissat pillugit inatsimmik akuersissuteqarneq aammalu atortuulersitsiartuaarneq alloriarneruvoq siulleeq, innuttaasut inuttut inuunerannik illersuinermi. Inatsit atorfissaanut inissikkiartuaarneqarpoq, innuttaasullu inuunerat suli annertunerusumik illersorsinnaajumallugu alloriarnerit siulliit pissapput paasissutissanik illersuineq pillugu Kalaallit Nunaanni peqqussusior-nissanut.

Anguniakkat

2.a. 2019-imi Kalaallit Nunaata isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimalernissaa

Suliniutit

- 2.1. Inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnek, digitalitigut paasissutissanillu ingerlatitsisarnikkut sillimaniarnermut tunngatillugu
- 2.2. Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfimmi digitalitigut aamma paasissutissiisarnikkut sillimaniarnermut suleqatigiinnik pilersitsineq
- 2.3. Namminersorlutik Oqartussani ISO27001-imi tunngavigisanik najoqqutalerneq
- 2.4. Suliffeqarfiit annerit akornanni attaveqatigiiffimmik pilersitsineq digitalitigut sillimaniarnermut suliniutinut tunngatillugu
- 2.5. Inunnut tunngasumik paasissutissat pillugit inatsimmut atatillugu iliuusissanik suliaqarnerit
- 2.6. EU-mut qinnuteqaateqarnek isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut inissisimalerumalluni
- 2.7. Digitaliseeriinermut atatillugu qulaajaaneq nalunaarsuinerlu inatsitigut aaqissuutassanik malinnaatitsiumalluni

Sammisaq 3 Digitaliusumik pissusissamisoortumik ileqqoqarneq

**Ilaareersimasinnaavutit, - taamaangippat ilalersikkumallutit
sulissaagut – ullunut digitaliusunut piviusunut.**

Aaqqissuussaanermi digitaliusumik piviusumi amerlasuunik piginnaasassanut piumasagaateqarpoq, meeqqat aamma inuusuttuaqqat aallaqqaataaniilli ilikkartagaannik, inersimasutullu malinnaavigisariaqartunik. Piginnaasat taamaattut pingaartuupput, uagut nunatut tigusinnaassagutsigit, pilersissinnaassagutsigit aammalu iluaqutiginnaassagutsigit perarfissat piviusut inuunermi digitaliusumi pioreersut. Naalackersuisut qularnaarumavaat qassinik ukioqarneq aamma sumi najugaqarneq apeqqaatinnagit, ilinniagaqarnissamut neqeroorutit matumani piginnaasanik ineriartortitsinissamut, siunissamilu piuma-neqalersussat atornerqariaannaanissaat.

Siunissaq digitaliuvoq

Periusissiaq [Meeqqat atuarfiat digitaliusoq](#) aamma isiginiarlugu [21st Century Learning Skills](#) Kalaallit Nunaanni piginnaasat pisariaqartinneqartut ineriartortippaat, suliassaqarfinni qaffakkiartorsinnaanermut, aamma innuttaasutut inuiaqatigiinni digitaliusumik aaqqissuussaasuni peqataasinnaanermut. Suliniutit suliassaqarfiit assigiinngitsut aqutugalugit pippat, qularnaassallugulu meertartatta aamma inuusuttuarartatta ukiut digitaliusut malinnaavigissagaat. *Meeqqat atuarfiat digitaliusoq* pingasunik sammisaqarpoq katillugit 17-inik pilersitaqartunik: sammisaq 1: atortussat digitaliusut, sammisaq 2: digitalimut piginnaasaqarfiit, aamma sammisaq 3: attaveqarfiit allaffissornerlu.

Digitalimik periarfissanik atugaanerannik sammisaqartoqarnera Naalackersuisunut pingaartuuvoq. *Meeqqat atuarfiat digitaliusoq* sammisaq 2-mi tamanna ingerlatsivigaa. Tassani ilinniartitsinermi IT-p atugaarnera atuakkap allaqqaarfittullu quppersakkap digitalimik ingerlatsivimmik taarsiinnassannginnera pineqarpoq, ilinniartitsinermi IT-p nutaaliortut pilersitaqartutullu iluseqartillugu fagini aamma fagini suliqaarfinni tamani ilanngunneqassasoq. Meeqqat atuarfiat inuunermi nassatarisassaannik digitalimik piorsarnermik atuartunut tunniussaqaassaaq. Digitalinngorsaanermut tunngatillugu aamma digitalimik periarfissaasut atorneranni kulturi peqqissusilik sarnarfineqassaaq.

**21st Century Learning Skills
piginnaanernik ineriartortitsivoq
nutaaliornermi, paasissutis-
siisarnermi, tusagassiutini
aamma teknologiimi**

Qularnaarumallugit nunatsinni najugaqavissut suliussat piginnaaneqarluartut, suliffinnut pioreersunut aamma suliffinngorumaartunut allanut digitaliusunut, nunatta pisariaqartippai sukkaasumik annertusiar-tortumik qarasaasiaqarnikkut digitaliusumik ingerlatsinermik ilinniagaqarsimasut. Taamaattumik IT-p iluani ilinniagaqarnerup pisariaqartinnera Naalackersuisut misissorniartaat, ajornangippat pitsaanerpaasutut ilinniagarisap suunera sumilu inissiffissa ilanngullugit.

Ilinniagarisanut qinnuteqarnernut atatillugu ilaatigut oqaluffiit allaffiini assut artukkiisoqartarpoq. Taamaattumik innuttaasut namminneq kuisinnermi up- pernarsaatiminnik tigusinnissinaalersillugit kuisinnermut uppernarsaatit digitaliseerernerisigut artukkiissutaasut oqilisarsinnaanerannik Naalackersuisut misissuissaq kissaatigaat.

Periarfissat nutaat – nalorninartut nutaat

Silarsuaq digitaliusoq ammaassisarpoq kisisaannigitsunik periarfissanik misigisassarsiornissamut, ilisimasassanut nutaanut, inuttut attaveqarfiusinnaasunut aamma aliikkusersuutunut. Periarfissanulli aamma malinnaapput nalorninartut aamma ulorianartut. Pisariaqarporlu nalorninartut suussusissarsinissaat, pinngitsoorniarnissaallu. Meeqqat, inuusuttuaqqat aamma inersimasut ilisimassavaat, qarasaasiatigut attaveqaatitigut toqqaannartumik nalorninartut tamakkua qanoq periaaseqarfigisariaqarnerlugit. Ilisimassavaat qanoq namminneq paasissutissaatimi – data – atornerlunneqannginnissaat aamma tillinngannginnissaasa qularnaartarnissaat. Meeqqat atu-

arfianni digitaliusumi periusissiap immikkut aalluppai tusagassiutit digitaliusut qanoq qularnaatsumik, isorinnittumik aamma pissusissamisoorumik ator-neqartarnissaat. Innuttaasut inersimasut e-læring atorlugu ilinniassavaat qanoq periaaseqarnikkut attaveqaatitsigut atuisoqarsinnaanersoq.

Skærmi iluaqutigalugu ilinniagaqarneq

Illoqarfinni nunaqarfinnilu pitsaalluinnartumik pitsaanerpaamik ilinniagaqarnernut naligiisumik attaveqartoqassasoq Naalakkersuisut kissaatigaat. Atortorissaarutit qangali nalinginnaasut amerlasuut digitaliseererneqarsimalerput. Atuakkat qarasaasiakktu atuakkanik – e-bøger – taarsernerneqartalerput, allakktat digitaliusut nassiunneqartarput, soraarummeernerit qarasaasiakktu attaveqaatitigut toqqaannartumik pisinnaapput, nalunaarsuisarfiit digitalinngoraput, kisitsisinillu paasissutissanik paasissutissanillu allanik pissarsiniartarnermi periarfissat nutaat takkussuullutik.

Taamaattoq imaangilaq taamaallaat pineqartoq atortorissaarutitsigut sungiusimasagut “innaallagissamut aqqusiinnassagigut”. Digitaliusumik silarsuarmi piginnaaneqarnerup ilagivaa nutaaliornermi ineriartortitsinermilu periarfissanik iluaquteqarsinnaassuseq. Tamatumani pineqarput iliuusissanik nutaanik nassaarsinnaaneq, kisiannili aamma pioreersunit aallaaveqartunik iliuuseqarsinnaassuseqarneq. Ullutsinut naleqquttut qarasaasiaqarnikkut aallaaviit nutaat atorlugit, aammalu ilinniartitaanernik aqqissuusseqqinneq iluaqutigalugu Naalakkersuisut qularnaarniarpaat qarasaasianut tunngasumik ilinniartitaanerup – e-læring-ip – atorneqarsinnaanissaa, innuttaasunilu immikkoortunut tamanut ilinniarfeqarfinnilu nunatsinni sumiiffinni tamani anngunnissaa.

E-læring-i aallaavigalugu innuttaasut suli digitaliusunik atortorissaaruteqalersimangitsut ikiorserneqassapput, digitaliusumik ingerlaaseqalernissamut. Pikkorissarnernik ineriartortitsisoqassaaq, IT-mik iluaquteqarnermi tunngaviusunik, tassa IT-mik atuisinnaanermut allagartaq. Tamatuma aqqutissiuutisavaa innuttaasut kiffartuussinernik digitaliusunik iluaquteqarsinnaalernissaat, pisortanit aamma suliffeqarfinit atugassiissutigineqartunik, saqqummiusami siullermi eqqaaneqartutut.

E-læring-imut aallaavisoq qularnaarissaaq ilinniarfini ataqatigiisumik ingerlatsinermik, tapersersuisusallunilu kommunit ataatsimoorussamik iPad-mi suliniutaannut. Anguniagaavoq qularnaassallugu silarsuup digitaliusup avataani inissimasoqannginnissaa.

Piareersaataasut ineriartortitsineq 100%-imik attaveqaatitigut toqqaannartumik qarasaasiatigut GUX-imi ilinniartitaanernik e-læring-imik tunngaveqartumik ilinniartitaalernissamut piareersaataasut aallartereerput. Naatsorsuutigineqarpoq ilinniartuusalerumaartut ukiut marlussuit ingerlanerini ilinniakkamut qinnuteqartalereernissaat. Tamatuma assigisaanik piginnaanngorsaqqiffiusunik pikkorissartitsinerit aamma ilinniakkanik ingerlatsinerit, assersuutigalugu sulisuusunut imaluunniit suliffissarsior-tunut tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit digitalinngortiterneqassapput. E-læringimik tunngaveqarfik inuiaqatigiinni eqimakkutaat tamaasa atugarisinnaassavaat.

Ilisimasanik avitseqatigiittarneq avannaaniit kujammut, kangianiit kimmut, - aamma nunarsuatta sinneranut

Ilikkagassanik ineriartortitsineq tapersersorumallugu sammivinni tamani, ilinniakkanik ingerlatsiviusut tamarmik ammaanqassapput ilisimasassanut nutaanut, namminneq suliasaqarfimmi iluini, periarfissaqassallutillu suleqatiminnik isumasioqateqartarnissaminnut. Nutaaliortoqartillugu conference-qarnernik aamma ataatsimiinnernik aallakaatitsisarneq (ingerlatitseqqittarneq) annertusiartortinneqassaaq, nunatsinni sumiiffinni assigiinngitsuniittut suli amerlanerusut peqataasinnaalersikkumallugit. Tamatumuuna nukinnik aningaasanillu sipaaruteqartoqartassaaq, ilaatigut aamma piffissamik.

Kalaallit Nunaanni pisutut ilisimatusarneq najukkamut aamma paasisitsiniutaanissaa Naalakkersuisut pingaartuutippaat, taamaalillutik innuttaasut ilisimasat pinngortinneqartut iluaqutigisinnaassamatigut. Ilisimatusarnernik suliasaqarfimmi digitaliusunik takussutissiisarnernit ingerlatanik aamma naammassisarnik ineriartortitsiviussaaq, tamatumuuna siaruarterineq suliniutinullu tapersersuisoqartarnera anner-tunerulersikkumallugu. Nunarsuarmiunut isigisumik nunarsuarmioqatigut suli amerlanerusut nunatsinnut “qiviartalersissinnaavagut”.

Kalaallit Nunaanni kultureqarnermi kingornussanik attassinissaaq siammarterinissarlu Naalakkersuisut kissaatigaat. Taamaattumik kulturikkut ingerlatsivik digitalinngortinneqassaaq, ilisimasat pigineqartut iluaqutigineqarsinnaaqqullugit, ineriartortinneqarsinnaaqqullugit innuttaasunullu suli amerlanerusunut, ilisimasalinnut suli amerlanerusunut aamma nunarsuarmioqatitsinnut suli amerlanerusunut anngussinnaaleqqullugit. Taamatuttaaq KNR public service

stationitut paasissutissaatiminik digitaliseerinissaa Naalakkersuisut kissaatigaat.

Suliniut MT

Oqaasileriffik – ukiunut tallimanut suliniuteqarpoq kalaallisuumiit-danskisuumut-kalaallisuuumut qarasaasiakkut nutserummik - suliniut MT. Suliniummi siunertaavoq atorluarsinnaasumik, isumamineertumik qarasaasiat atorlugit kalaallisuumiit/danskisuumiit nutserisoqartalernissaa, assersuutigalugu MSOffice-mut ilaatillugu. Paasissutissat suliareqqitassat tassaapput Oqaasileriffiup kalaallisut oqaatsinik teknologiimi isumalluutai, aamma Oqaasileriffiup

suleqatigisaata, *Grammer Transip* ingerlatsisarfiisa oqaasersiutaasalu akulerunneri. Paasissutissat oqaatsini arlariinni naammassillugit naleqqussarlugilu suliarineqartalissapput oqaatsit arlariit atorlugit. Kalaallisut paasissutissat pioreersut suliniutip pitsaanerulersissavai, taamaalillutik siunertanut allanut, soorlu oqaasersiutinut nutaanut kukkunersiusarnermullu pitsaaneruumut atorneqarsinnaassammata. Paasissutissat maskiinamit tuluttuumut nutserinnaatillugit iluarsaassinnaassanerat tamakkiisutut atugassiatut nuussisarnermut malittarisassiat nassatarissavaat.

Anguniakkat

- 3. a.** Ilinniusiorfiup saqqummersitai atuarfinnut, ilinniartitsisunut atuartunullu tamanut digitalinngorlugit atoriaannaassapput
- 3. b.** Nunami ilinniartitsisut kikkulluunniit pilersaarusionerminni, suliaqarnerminni aamma ulluinnarni atuartitsinerimi nalilersornerani qarasaasiaq atortassavaat
- 3. c.** Atuarfimmi allaffiit tamakkiisumik digitalinngorsarnerqarsimassapput, aamma meeqqat atuarfianni atuartut tamarmik digitalimik misilitsittassapput
- 3. d.** Atuartut tamarmik isumannaatsumik atuartinneqartassapput aamma internettimik inuillu attaveqaataanni atuinerminni pissusissamisoortumik ingerlasassallutik
- 3. e.** Meeqqat atuarfianni akullit tamarmik programmering taavalu kodenut tunngasut ilisimaarileriissavaat

Suliniutit

- 3.1.** IT-mik ilinniartitaanernik pisariaqartitsinerit nalilersorneqarneri
- 3.2.** Atuarfik Digitaliusoq
- 3.3.** E-læringi
- 3.4.** Digitaliusumik ilisimasanik avitseqatigiittarneq, soorlu streamingimik
- 3.5.** Ilisimatusarnikkut ingerlatanut aamma naammassisanut digitaliusumik takussutissiivik
- 3.6.** Kulturikkut ingerlatsivimmi digitaliseeriineq
- 3.7.** Nutserisarnermik suliniut MT

Sammisaq 4 Digitaliusumik ineriartortitsineq, aallarnisaaneq aamma inuussutissarsiutit

*Imersuaq, nuna sermerlu naammattoq, nunakkut aamma immap
naqqatigut kabeli attaveqaat... taavami?*

Naalackersuisunut qitiulluinnarpoq tunngavissaqalersissallugu Kalaallit Nunaat imminut napatissinnaasoq. Eqqummaariffigineqassapput inuiaqatigiit suut inuussutigissaneraat, ineriartornerlu pisariaqartoq qanoq pilersinneqassanersoq. Digitaliusumik ineriartortitsinerit aamma aallarnisaanerit nunatsinni nukissiuuteqarnikkut periarfissat iluaqutiginerisigut inuussutissarsiuutinik, suliffissanik aammalu nunatta avataaneersunik aningaasaliuumassusilinnik nutaanik nutsuisinnaapput, ineriartortitsinissamut nutaamut tunngaviliinnaasunik. Kalaallit Nunaanni *disruption* aamma allanngortitsinermik periarfissanillu nutaanik pinngortoqarneranik nassataqassaaq.

Ilinniartitaanerit tunngavilissavaat inuusuttut siunissami piginnaanernik pisariaqartunik pigisaqartarnissaat, inuiaqatigiinni digitaliusumik ineriartortitsinermut tapersersuisinnaasunik. Digitalikkut piareersimanissatsinnut piumasaaqaatit annertusiartuinnarput. [21st Century Learning Skills](#) periusissiarlu [Meeqqat atuarfiat digitaliusoq](#) aqutugalugu inuussutissarsiuutinut ilinniartitaanerni annertusisamik nutaalliorneq, paasissutissiisarneq, tusagassiutit aamma teknologi sammineqarput, soorlu sammisami 3-mi allaaserineqartut.

Qitiusumik paasissutissaasiviit

Kalaallit Nunaanni paasissutissanut qitiusumik toqqorsiviliorsinnaaneq misissorneqassaaq. Qitiusumik paasissutissanut toqqorsivimmi paasissutissat annertuut toqqortarineqartarput. Suliffeqarfiiit nunarsuatsinni sumiiffinni assigiingitsuni paasissutissaasiviliorartut ilaat tassaapput Apple, Microsoft, Google, Facebook aamma YouTube, qarasaasiani inissamik annertuumik pisariaqartitsisartut.

Paasissutissaasiviit qitiusut siullertut pingaarnertullu immikkoortut arfinillit pisariaqartittarpaat:

- Isumannaallisaaneq – pinngortitami ajunaarner-suarnut inuppasuaqarnissaanullu annikitsumik aarleqquteqarfik
- Inissisimaffik periusissiaqarfissaqqissoq – soorlu Europap aamma USA-p akornanni
- Innaallagialu aalajaatsumik tunniunneqarsinnaasoq – ajornanngippat piujuaannartitsinermik tunngaveqartumik
- Nillusaasinnaanermut periarfissaq ajornaatsoq
- IT-mi attaveqaatit sukkasuumik aalajaatsumillu internet-imut aqutillit
- Sulisussat ilinniarsimasut

Kalaallit Nunaanni pigineqarput:

- Sumiiffiit ungasissumiittut
- Amerikap Avannarliup Europallu akornanni inissisimaffik periusissiaqarfissaqqissoq
- Erngup nukinga iluaqutigalugu nukissiuuteqarfiliorfiusinnaasut annertoorsuit, aalajaatsumik piujuaannartitsinermillu tunngavilimmik nukimik/innaallagissamik pilersuiffiusut
- Imeq/imaq nillusaatissaq annertoog
- IT-mi attaveqaatit immap naqqatigut kabelikut, Canada-mut aamma Island-imut attavillit, sulii atorneqanngitsumik periarfissaqarlartut

Paasissutissaasiviit qitiusut paasissutissanik annertoorsuarnik ingerlatsiviusarput, taamalu paasissutissanik ingerlatsinermik. Immikkullu iluaqutissartaa taamaasilluni tassaassaaq amerlanerusut attaveqaatitsigut sanaartukkanut aningaasartuutinik akiliisusannngornissaat, taamalu akit appasinnerulernissaat internet-illu sukkanerulernissaat.

Digitaliusumik ineriartortitsineq aamma aallarnisaaneq

Digitalimik aallartisaalersaartunik pilersitaqarniartunillu takkuttussanik tapersersuisumik pilersitaqarfiusumik ingerlatsisoqarfimmu aallartitaqarsinnaaffiup toqqammavissallu pitsaasut pilersinnerisigut aallartisaasunut Naalackersuisut kajungernarsaarupput. Nutaanik eqqarsariaatsinik nutaanillu isertitaqarnissamik periarfissanik suliaqarfiusut *disruptionip (digitalimik kiffartuussissutit tunisassiallu atornerisigut akuleruttarneq)* ingerlataalernermigut nutaanngorsarpari, aammattaarli inuussutissarsioreerfiusunut unammillerfissanik pilersitsisinnaavoq. Kalaallit Nunaat allanngortoqarnermut piareersimasuussaaq, allanngorartuuneq akorsinnaassavaa, aammalu *disruptionip* pilersinnaasai periarfissat nutaat taakku akorsinnaassallugit. Nunat tamalaani nikikkiartuaanerit pillugit ilisimannittuussaagut, susoqarnera eqeersimaarfialugu, *disruptionimullu* tunngatillugu ilisimasaqalerneq porsassavarput. Ilaatigut *disruptionimik* naapitsinissaminut nunatsinni inatsisaasut piareersimatinnissaannik tamanna nassataqassaaq, aammalu nunamut sapinngisamik pitsaanerpaamik iluaqutaalersillugu toqqammavissanik inissisoqassalluni. Assersuutigalugu sulinermi piffissarititaasunut aalajangersakkanik isumaqatigiissutit naaper-tuutsinnissaannik tamanna isumaqarpoq.

Arlalinnik sammiveqartumik inuussutissarsiorfiup pilersinnissaanik Naalackersuisut kissaateqarput. Taamaattumik digitalimik pilersitsinerup aallartisarnermillu ineriartortitsinerumik siuarsaasunut suliniutinut pilersitanullu tapiissuteqarnermut periarfissat pillugit inuussutissarsiorfimmik suleqateqarnerup pilersinnissaanik periarfissaqarnersoq misissuisoqassaaq.

Najukkani imaluunniit sumiiffinni digitaliusunik aallarnisaaniartut tapersersorumallugit aallunneqassapput teknologiip qanoq najukkani kisarsimaffeqalersinnaanera, aamma piginnaasanik ilisimasanillu inuiaqatigiinni annertunerulersitsisoqarnissaa.

Digitalimik pilersitsinerumut aallartisaanermullu Naalackersuisut kajungersaariniarput, aammalu aallartisaasup sivilunerusumik ingerlassamiilerluni niuernerumik pilersaarutissamik pitsaassusilikkamik siunissamullu qularnaakkamik, aningaasaliinermik aggersaasinnaasumik digitalimik aallartisaasut *accelerated programs*inik ingerlattagassaat tapersersorpaat.

Sarfariisoq – digitaliseeriinermik perrassaasoq

Sarfariisoq tassaavoq Digitalimik Sullissinerumut Aqutsisoqarfiup soqutigisaqartunut naapittarfiutaa. Sarfariissup anguniagaraa digitaliseeriinerup aamma nutarterinerup sammineqarnerulernissaat, ilutigisainillu digitalinngortitsiniarnerumut periusissiap ilalersorneqarnissaa. Sarfariisoq periusissiamik aallaave-

qartumik paasissutissiisarpoq sammisanut naleqqutunut atatillugu, nutaaliornissamut anguniakkanillu pilersitsisarnerumut qiimmasaasuulluni, taamalu qitiulluni ilisimasanik digitaliseeriinermut tunngatillugu periusissiamilu suliniutinik avitseqatigiittarfiulluni.

Suliffeqarfiit pisortanut isaaffiat

Ilisimasanik pisariaqartunik nassaarniartarnerumut inatsisinut tunngatillugu, akileraartarnerumut pisutsinullu allanut tunngatillugu Naalackersuisut inuussutissarsiorfiumut periarfissat pitsaanerulersik-kumavaat. Imarisaanik ingerlaavartumik malinnaatit-sisoqartassaaq, soorluttaaq suliffeqarfinnut imminut sullinnissamut periarfissanik nutaanik ineriartortit-sisoqassasoq. Isaariap ataasiinnaap inuussutissarsiorfiup pisortanut pisariunngitsumik attaveqartinnissaa qularnaarpaa, soorlu innuttaasunut sullissivik.gl-ip taamatut iliorfigigai. Nittartagaqarnermi periusissiamut, inuussutissarsiornermi isaaffik ilanngullugu isumaliutigineqassaaq, taamaaliornikkut isumannaar-nissaa qularniarneqarluni.

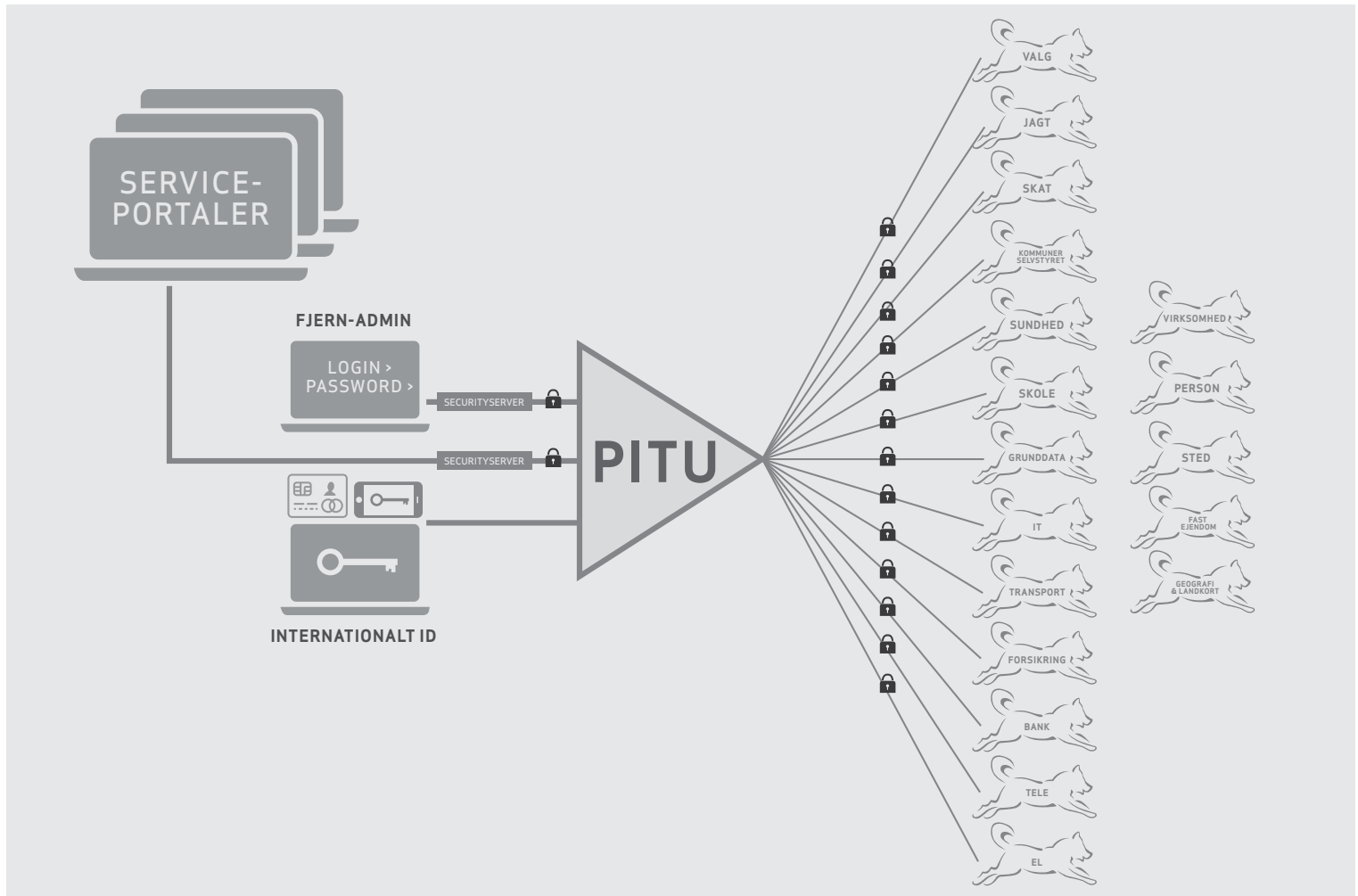
Anguniakkat

- 4. a. Suliffeqarfiit tamarmik pisortanut attaveqartarnerminni inuussutissarsiorfinnut isaariaq ataasiinnaq atugaraat
- 4. b. It-mik immikkut ilisimasallit 25%-inik amerlanerusut, [takuuk OECD-p oqaatsimut nassuiaasiaa](#)

Suliniutit

- 4.1. Qarasaasiatigut paasissutissaasivinnut qitiusunut periarfissat misissorneqassapput
- 4.2. Inuussutissarsiortunik suleqateqalersinnaaneq misissorneqassaaq tapiissuteqartarnermut periarfissat eqqarsaatigalugit
- 4.3. Najukkami atuilersitsiniarneq, piginnaasanik annertunerulersitsineq aamma ilisimasat najukkani, digitaliusumik aallarnisaasut aamma inuussutissarsiortut tapersorsorumallugit
- 4.4. Sarfariisoq
- 4.5. Digitalimik aallartisaasunut ingerlassaq
- 4.6. Suliffeqarfinnut pisortanut ataasiinnarmik isaarialiorneq
- 4.7. Maannakkut amerlassutsit aalajangerneqassapput, kingornatigullu IT-mik ilisimasalinnit aalajangersimasumik amerlassusililinnit uuttortaajuarnarit

Sammissaq 5 Pisortani ataatsimoorussamik digitaliusumik aaqqissuussinerup sanarfineqarnera

Isumaqarputit illussanik titartaasarneq - arkitektur - taamaallaat illunut tunngasuusooq, kisianni taamaaqqajanngilaq...

Niuerfik immikkoortoq digitaliusoq, tassaavoq EU Kommissionip periusissiaa, suliniutinik aalajangersimasunut killiliussanik aaqqissuussisuusoq, taakkua ataatsimoorlutik siunertaqarlutik periusissiami anguniakkat piviusunngortinneqarnissaannik, EU-mi ataatsimoortumik digitaliusumik niuerfimmik pilersitsinissamik. Takorluugaq tassaavoq EU-p iluani niuerfik digitaliusoq, nioqqutissat, inuit, kiffartuussinerit aamma aningaasaliissutissat killeqarfiit akimorlugit ingerlaarfigisinnaasaat.

Naalakkersuisut kissaatigaat pisariitsumik qularnaatsumik aammalu piuminartumik pisortat ingerlatsiveqarnissaat, kiisalu pisortat oqartussat aamma namminersortut ingerlatsinerat paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik pisariaqartitsisut, nunat nunarsuarmiullu akornanni ingerlanneqartunik. Tamatumaa pisariaqalersippaa pisortani ataatsimoorussamik digitaliusumik aaqqissuussinermik sanarfisoqarnissaa, isumannaatsumik naammassisaqarfiumillu paasissutissanik avitseqatigiittarnermik ingerlatsiviusumik. Anguniagaasoq tassaavoq innuttaasut aamma suliffeqarfiit misigisassagaat kiffartuussineq – sullinneqarneq – naammassisaqarfiusoq, ataqatigiissoq aamma ersarissaq, tapersorsorneqartorlu nutarterinermit, siuariartornermit aamma inuiaqatigiinni ineriartornermit. Suliamik isumaginninnermi piffissaq annikillisarnerlugu, aammalu assigiissartumik suliamik isumaginnittarnerup pitsaassusaanik annertusaaniarluni aaqqissuussineq ataqatigiinnerusooq ingerlassat imminnik ingerlatsisuulersinnissaannik oqilisaassaaq.

Namminerisamik ingerlatsisinnaanerit assigiinngitsutigut naalisarneqarput, ilaatigut soorlu Robot Proces Automatisering (RPA) aamma Artificial Intelligence/qarasaasiaq nammineq eqqarsarsinnaasoq (AI). Tamarmillit assigeequtaat tassaavoq, qanoq ikkaluarunilluunniit eqqarsaatigilluagaareerlutik atulersinnehqassapput taavalu innuttaasunut suliffeqarfinnullu toqqissisimanartumik atulersinniarneqassallutik. Matumani atuinermit “pitsaasumik sulisaaseqarneq” sunaasoq pillugu malittarisassaqaqartariaqarlunilu najoqqutassaqaqartariaqarpoq, matumani paasissutissanik illersuineq ilanngullugu. Namminerisamik ingerlatsisinnaanermut malittarisassiassat periusissiap ingerlanneqarnerani allaaserineqarumaarput. Tamatumaa saniatigut pisortani sumiiffinni pingaarutilinni namminerisamik ingerlatsisinnaaneq atulersinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Governance aamma ataatsimoorussatut pisortat aaqqissuussiviit pillugit tapersorsuiniarluni Namminersorlutik Oqartussani ESDH-mik aaqqissuussaanut ataatsimoorussamik najoqqutassaqaassaaq, ataaserlu kommunini atugaassalluni.

MR-DIGITAL

Anguniakkat siunnerfiusut siuliani pineqartut tungavigalugit, Nunat Avannarliit Ministeriisa MR-DIGITAL-iani, Kalaallit Nunaat peqataavoq. Siunertaavoq nunarsuatta immikkoortuani tassani suleqatigiinnerup nukittorsarneqarnissaa, niuerfimmik nunat iluini digitaliusumik piviusunngortitsinikkut, aamma Nunani Avannarlerni attaveqatigiinnikkut digitaliusumik ingerlaatsip ineriartortinnissaa, innuttaasunut, suliffeqarfinnut aamma pisortat ingerlatsiviinut iluaqutaasumik.

Suleqatigiinnermi anguniakkat immikkoortut pingasuupput:

1. Nunat Avannarliit aamma Nunat Baltiskiusut digitaliusumut aaqqissuussinermut ikaarsaarsinnaassusiat nukittorsarumallugu, ilaatigut nunani nunarsuup immikkoortuini pineqartuni ataqatigiisumik nunat akornanni digitaliusumik kiffartuussinermik pisortat ingerlatsiviini pilersitsinikkut
2. Nukittorsassallugu nunarsuup immikkoortuani pineqartumi suliffeqarfiit digitaliusumik ingerlatsinikkut unammillersinnaassusiat
3. Nunat ataatsimoortut iluini digitaliusumik niuerfiusumi (Digital Single Market) anguniakkat atortuulersikkiartorneranni suleqatigiinneq, nunat avannarliit – nunat baltiskiusut akornanni iluinilu immikkut isiginiarlugu killeqarfiit qaangerlugit digitaliusumik kiffartuussisoqarnissaa

Nunat Avannarliit sinnerinik, aamma Baltikumimik, nunap iluani digitalimik niuffaffiup ilagisaanik Kalaallit Nunaat suleqateqartuuvoq. Siunertaq tassaavoq nunat killeqarfiit akimorlugit, nunat akornanni angalanissamik pisariillisaasunik kiffartuussissutinik ineriartortitsinissaa. Nunat killeqarfii akimorlugit digitalimik kiffartuussissutit assersuutigalugu nunani allaniinnermi nakorsaammit allagartalikkamik piasamik pissarsiaqarsinnaatitsipput.

Pisortat ataatsimoorussamik platform-iat paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnerni

Naalackersuisut pilersinniarpaat ataatsimoorussa ineriartortitsiviususaaq aallaavissaaq – platformi – inuiaqatigiinni paasissutissanut digitaliusunut ator-toq, nunat akornanni nunap iluani nunarsuarmiullu akornanni paarlaasseqatigiiffiusinnaasoq. Suliniut taaguuteqarpoq Pitu.

Pitup qulakkiissavaa paasissutissanut immikkuullarissunut ingerlaavartumik isersinnaaneq, geodatamik periusissiaq assigalugu. Paasissutissat tamatumani pineqartut tassaapput:

- Geodata aamma NunaGis
- Paasissutissat tunngaviusut
- Piniarnermut aalisarnermullu paasissutissat
- Peqqissutsimut paasissutissat
- Ilisimatusarnermit paasissutissat
- Aningaaseriviit paasissutissaataat
- Kisitsisini paasissutissani kisitsisit qitiusut

Paasissutissat immikkut illersugassat paarlaasseqatigiissutigineqartassapput qularnaatumik aqqissuussinikkut, susassaqqanngitsunit takuneqarsinnaanatil- lillu sunnerneqarsinnaanngitsumik. Sulissutigineqarpoq paasissutissat tamarmik killilersugaanngin- nissaat, taamalu kikkulluunniit piginnaatitaasut paasissutissanik pisariaqartitaminnik atuisinnaassal-

lutik. Tamatumuuna inuiaqatigiinni periarfissanik nutaanik pilersitsisoqassaaq, assersuutigalugu sulif- feqarfinnik nutaanik pilersoqarsinnaammat. Pitu-p atorneratigut naalackersuiner- mi aalajangiussat paasissutissanik nutarsakkanik, aamma piviusutut tutsuigisassaasunik annertunerusumik tunngaveqar- tinneqarsinnaapput. Inunnik paasissutissanik sulia- rinnittarneq pillugu inatsit, isumannaatsuunissamut nalunaarut il. il. pisortanit namminersortunillu qaqu- guluunniit malinneqartussaapput.

Pitu sipaarutissanik annertuunik pilersitissaaq, assi- giissaagaasumik paasissutissanut paarlaasseqatigiit- tarfimmik peqalissammat, aqqissuussinermut isersinnaaneq aqqissuussinermullu naleqqussarsin- naaneq assigiissagaq pisariitsuullunilu. Ineriartortit- sinissamik pisariaqartitsineq annikitsuinnaassaaq aqqissuussinermut nalunaarsuiffinnik nutaanik attaviliiniarnermi. Aqqissuussinerup - platform-ip – inuiaqatigiinnik digitaliseerersimasunik pilerinartunik pilersitsiartorneq aqutissiuusseqataaffigissavaa, kinguneqarsinnaalluni pitsaasunik sunniutinik suli- sussanik ilinniarsimasunik pissarsiniartarnernut taakkualu tigummiinnarniartarnerinut. Tamanna ine- riartortitsisinnaanermut periarfissiissaaq, najukkami suliffeqarfii IT-mik ingerlatsisuusut Pitu-mik ineri- artortitseqataallutillu sullissisuusinnaammata.

Pisortat ataatsimoorussamik attaveqaateqarnikkut aqqissuussinerata ilaatut pisortat nalunaarsuiffiu-

Pitu tassaavoq kalaallisut taaguuterput qimussernermi ator- neqartartoq qamutit saavanni qimmit anuiniit allunaasap pitunneqartarfia. Pitunneqartarfiup taassuma qamutit qimmillu atassusertar- pai. Piuminartumik – kisiannili aamma aalajangiisuusumik atortorissaarut – qularnaarisoq qimmit anuiniit allunaasap qilerfissaanik katersuuffittut, qimussersup qimmiminik sumut siunnerfigisaminut ingerlatsisinnaanissaanut atortorissaarut.

Naalackersuisut taanna assiliangorlugu assersuut atorpaat kalaallini nutaamik paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnermik aqqissuussinermut.

taat tamarmik nalunaarsorneqassapput, nutaallu ingerlaavartumik Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfimmi nalunaarneqartassallutik akuersissutigineqartassallutillu. Tamatuma naammassisaqarnerulernissaq qularnaassavaa, nalunaarsuiffiillu atungitsut atorunnaarsinneqartassallutik, inunnut tungasumik paasissutissanut inatsit eqqortikkumallugu, qularnaarumallugu isumaqatigiissutip avataani nunatut isumannaatsutut sammisami 2-mi aallaaserineqartutut inissisimasinnaaneq.

Pitu aqquqigalugu paasissutissat tunngaviusut

Paasissutissat tunngaviusut tassaapput immikkut toqqakkat paasissutissat pisortat sullissinerannut aalajangersimasumik pingaaruteqartut. Paasissutissat tunngaviusut ingerlaavartumik atoqqinneqartaput, paasissutissanik nutaajusumik katiterinernut, paasissutissanillu akuleriinnik pilersitsisarnerni. Assersuutigalugu tassaasarput inunnut, suliffeqarfinnut, adresse-nut, illunut aamma nunap assinginut digitaliusunut tungasunik paasissutissat. Paasissutissanik tunngaviusunik aqqissuussinerup sannai tunngavissisarpur naammassisaqarnerulernissamut suleriaatsini assigiinngisitaartuni amerlasuuni, aammalu periaatsinik pisariillisaanernut. Paasissutissanut tunngaviusunut tungasunik suliat ingerlaqqissapput, paasissutissallu Pitu aqquqigalugu aaneqarsinnaalissallutik. Paasissutissanut tunngaviusunut atatillugu atortorissaarut programmi paasissutissanik agguisarnermut aqqissuussinermik pilersitsisimavoq, paasissutissanik Pisariillisaanermut – pisortat ataatsimoorussamik ERP-mik suliniutaat – maanna tunniussisartumik, piffissallu ingerlanerani paasissutissanik tunniussisallissalluni paasissutissanut eqqortunik piginnaatitaaffeqartunut tamanut, assersuutigalugu napparsimasunik nalunaarsuiffimmut digitaliusumut - EPJ aamma NunaGIS 2.0-imut.

Qarasaasiatigut nittartakkanut tungasumik periusissiaq - webstrategi

FOIS – Fællesoffentlig IT-styregruppe (Pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aqutsisoqatigiivi) aqquqigalugu Naalakkersuineri Ataqqatigiissaarisooqatigiinik suleqateqarlutik ataatsimoorullugu pisortanut qarasaasiatigut nittartakkanut periusissiamik nutaamik Naalakkersuisut suliaqarniarput. Periusissiaq pisortat nittartagaani aalajaallisaassaaq. Maannakut 40-t sinnerlugit pisortat nittartagaat ikilisinneqarlutillu nutarsarneqassapput, taamaalilluni pisortanut isaariat ikinnerulissallutik, aammalu imarisat tutsuiginartuuneri, nutarsarsimaneri paasiuminartuu-

nerilu qularnaarneqassallutik. Sullissivik.gl-imi 'Uanut tungasut' ineriartortinneqassaaq, taamaalillutik imminnut tungasunik pisortat paasissutissaataanut innuttaasut takunnissinnaalissallutik.

Sullissivik.gl tassaavoq *proof of concepti* tunngaviusallunilu nittartakkanut assingusunut nutaanut pioreusunullu, soorlu businessingreenland.gl-itut ittunut.

Nittartakkanut periusissiami qularnaarneqassaaq paasissutissanik avitseqatigiittarneq, paasissutissanik avitseqatigiittarnernut nittartakkatut aqquqit atorlugit ingerlanneqartut, soorlu Pitu-tut ittut ikorfartorneqarnissaat. Qularnaarinerup pilersissavaa piuminartumik atuisunullu atoruminarsaanermik pisortanut aqquteqarnissaa. Suliniutit arlariit ikorfartussavaat *ataasiaannartumik* ileqqoqarneq, sammisami siullermi allaaserineqartoq.

Ataatsimoorussamik IT-mi pisiartarfik

Naalakkersuisut kissaatigaat IT-mi atortorissaarutini pisiartarnermi aningaasartuutit annikillisaarnissaat aammalu marloqiusamik ingerlatsinerup annikinerulernissaa, taamaaliornikkut annertuunngorlugu ingerlatsineri iluaqutissat ataatsimoorussamik IT-mi piniartarnikkut pissarsiarisinnaajumallugit. Suliami tassani ilaasutut ingerlatsiviit ataasiakkat akuersissutaat (licens) programminut ataatsimoorussanut aamma kiffartuussisarnernut qitiusumut katersorneqassapput, teknikkikkullu atortut aamma IT-mi atortut nutaanneginikut taarserneqarlutik. Qitiusumik IT-mi pisiortortarfittut atuuffik pilersinneqassaaq. Pisiortornermi atuuffiit digitalinngorsarneqassapput, tamannalu sipaarutini nassataqarlunilu pitsaassutsimik annertusaassaaq.

Tunngavissaq pissarsiariniarlugu 2019-ip aallartinerneranum digitalinngorsaanermut/IT-mut aningaasartuutini ataatsimoorussatut pisortat aningaasartuutaannik misissueqqissaarisooqassaaq.

Pisariillisaaneq – Pisortat ataatsimoorussamik ERP-mi suliniutaat

Suliummut siunertaq tassaavoq aningaasaqarnermut aqqissuussivimmik najoqqutassaasumik ataatsimik atugaqarnikkut Namminersorlutik Oqartussat kommunillu aqutsinerisa pitsanngorsarnissaa. Pisortat ataatsimoorullugu kontonut pilersaarutaannik nutaamik saqqummiussaqaarneq ERP-mik suliniut peqatigalugu ullumikkut tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik assammik suliarisarialinnik ingerlasarpasuit digitalinngortissavai. Tamanna ilutigalugu

pisortat ataatsimut atugaqarnerinik nalunaaruteqar-tarneq assigiissaarterlugulu eqqornerusunngortis-savaa. Aaqqissuussiviup Namminersorlutik Oqartus-sani tamarmiusumi kommuninilu tallimani ulloq 1. januar 2020-mi ingerlanneqalissanera naatsorsuuti-gineqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat suliniutaasa digitaliusumik nalunaarsorneqarneri

Naalackersuisut kissaatigaat nalunaarsuiffiup digita-liusup ingerlaavartumik malinnaatillugit nalunaarsor-tassagai Namminersorlutik Oqartussani suliniutit ingerlanneqartut aamma naammassereersut. Nalu-naarsuiffik pisortat ataatsimoorullugu suliniutinut ilusaannut atasuuvoq.

Nalunaarsuviup qularnaassavai:

- Naalackersuisunut suliassaqarfinnik aqutsinis-samut pitsaanagerusumik periarfissaqarneq
- Ilisimasani avitseqatigiinneq
- Tunngaviusunik ilisimasaqarnissaq suliniutit naammassereersut aamma ingerlasut pillugit
- Ataqtigiissuseq
- Pitsaassusilinnik immikkoorutilinnillu suliniuteqarneq
- Ersarissumik ingerlatsineq

Iluaqtissanillu imaattunik pissarsisoqarluni:

- Aningaasaqarnikkut sipaarutissat
- Atortorissaarutininik nukinnillu pitsaanagerusumik iluaquteqarneq
- Misissorneqassaaq nalunaarsuineq qanoq ingerlanneqassanersoq, suliniutit suut ilaassa-nersut, aamma aqutsineq aaqqissuussinermi qanoq ittuussanersoq.

Governance

Naalackersuisut kommunit peqatigalugit aqutsinis-samut digitaliseeriinermilu assigiimmik periaaseqar-nissami tunngavissanik aalajangersaasuupput. Ta-manna pissaaq suleqatigiinnikkut, peqataatitsinikkut aammalu ataqtigiissaarinikkut, ingerlatsivinnut susassaqtartunut atatillugu.

Pilersitsisoqassaaq aaqqissuussinermik *it-gover-nancestruktur*, pisortat ataatsimoorussamik suliniu-taannut aamma suliassaqarfii assigiinngitsut aqqu-tigalugit ingerlatsinerannut. *Governancestruktur*-ip qularnaassavaa ilaatigut aqutsineq IT-mi nukinnik pigisanik, nalorninaatini aqutsineq, pilersitsineq aamma naammassisaqarsinnaassutsip uuttorneqar-tarnera. Ilutigisaanillu *governancestyling* nukittor-saassaaq suliassaqarfii assigiinngitsut aqqu-tigalugit suleqatigiinermik naleqarnerulersitsissallunilu.

Governancestruktur-ip pitsaanagerpaamik qanoq inis-sikkiartuaarneqassanersoq misissuisoqarpoq.

Inatsisiliorneq

Siunissami inatsisiliornerup sutigut tamatigut qular-naartassavaa digitaliseeriineq, inuiaqtigiinni digita-liseeriineq ilalersorumallugu, tapersorsorumallugulu pisortani ataatsimoorussamik digitaliseeriinerup sannaa aamma inunnut tunngasut paasisutissat pil-lugit inatsisip eqqortinneqarnissaa.

Anguniakkat

- 5. a.** Pisortat nalunaarsuiffii tamarmiusut 50%-ii Pitu aqutigalugu paasissutissanik paarlaasseqatigiittarput
- 5. b.** It-mi atortussanik pisiniartarnerit siammasisumik ingerlanneqartartut 75%.-ii Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfik aqutigalugu ingerlanneqartarput
- 5. c.** 2019-ip aallartinnissaanut IT/digitaliserinngimut pisortat ataatsimoorussamik aningaasartuutaannik misissueqqissaarineq suliarineqassaaq

Suliniutit

- 5.1.** Pitu-mik pilersitsineq / atortuulersitsineq
- 5.2.** Paasissutissanut tunngaviusunut programmimik suliaqarnerup ingerlateqqinnera
- 5.3.** Qarasaasiatigut attaveqaatinut periusissiamik - webstrategi - ilusilersuineq
- 5.4.** Allaffissuarmi IT-mi atortunik pisiniartarnermik ataatsimoorussamik pilersitsineq
- 5.5.** Pisariillisaaneq - suliniut ERP Naalakkersuisunut aamma kommuninut siammarterneqassaaq
- 5.6.** Namminersorlutik Oqartussani suliniutinut digitaliusumik nalunaarsuiffimmik suliaqarneq
- 5.7.** Aaqqissuussinermik *it-governance*strukturimik pilersitsineq, pisortat ataatsimoorussamik suliniutaannut aamma suliassaqarfiit assigiinngitsut aqutigalugit ingerlatsinerannut
- 5.8.** Namminerisamik ingerlatsisinnaanerup atornerarneranut malittarisassaliorneq
- 5.9.** Namminersorlutik Oqartussani kommuniluunniit suliat pingaarnerit ikinnerpaamik qulit nammenerisamik ingerlanneqalersinnaassapput

Sammissaq 6 Peqqinnissaqarfik digitaliseerigaanerusoq

Isumaqarputit nakorsiartarfimmut ungasissorujussusoq, kisianni suli naapissimangilatit Pipaluk imaluunniit nukaa Pipaluk light.

Atugarissaarnek anneruleriartortoq kinguneqarpoq inuunertunerulernitsinnik, ilutigisaanilli meeqqat ikinnerusut inunngortalerput. Tamatuma kinguneraa innuttaasut utoqqartaat inuusuttuniit amerlaneruler-mata, tamatumalu atugarissaarnerput piuminaanne-rulersippaa. Atugarissaanerup annertunerulernera aamma isumaqarpoq amerlanerusut anigorsinnaan-ngisaminnik nappaateqartaler-mata, assersuutigalugu sukkortutut, uummatip taqarsuini nappaatit aamma

nappaassuarmik kræftimik. Pisariaqartitsisoqarpoq pisortat ingerlatsivii peqatigalugit suliniuteqartoqar-nissaanik, innuttaasunik qitiutitsilluni akilersinnaasu-millu suliniutinik ingerlatsisoqarnissaanik.

Nunami tamarmi kiffartuussinermik assigiiartumik innuttaasut misigisaqarnissaat Naalakkersuisut kis-saatigaat. Digitaliseeriineq aalajangiisuusumik inis-sisimavoq aqqissuulluakkamik ataqatigiissumillu peqqinnissaqarfimmik ingerlatsiniarnermi. Napparsi-

masunut nalunaarsuiffinnik elektroniskiusumik (EPJ) atortuulersitsineq alloriarneruvoq angisooq, peqqinnissaqarfiup digitaliusumik ingerlalnissaani. Siunisamut sammisumik aallunneqassapput periarfissat EPJ-imit piusut.

Napparsimasunik nalunaarsuiffik ataatsimoorussa q elektroniskiusoq - EPJ

EPJ-imi periarfissat iluaqutigineqarsinnaasut atolarumallugit makkua 2021 sioqqullugu atortuulersinneqassapput.

2019-mi EPJ versionimut kingullermut nutaangorlugu malinnaatinneqassaaq, atuisunut aallaaveqartumik nutaamik, ilaatigut periarfissiisumik aalajangersariikkanik suussusilersorluakkanillu nakorsaasersuisarnissamik, assersuutigalugu anniaatinut aamma poortukkanut tunniussassanut aqqissuussiviit, napparsimasunik nakorsaasersuineramik assigiiartumik pilersitsinermi tunngaviusussat.

EPJ-imi atortorissaarut MedCom-kommunikation atortuulersinneqassaaq. Suleriaatsinik pitsaaneulersitsisunik, nunarsuarmiuni napparsimasunut tunngatillugu isumannaatumik ingerlatsinissamik piumasaqaatinik naammassinnittumik, periarfissiisunillu:

- Danskit napparsimmaviinut innersuussinernik nassiussisarneq aammalu nakorsamiit allakkat - inaarutaasumik nalilersuinerit nappaatip ingerlarnanik, - assersuutigalugulu qaqugukkut nakkutilliinermut atatillugu misissortittoqassanersoq, napparsimasup angerlareernerani
- Nassiussisarneq aamma tiguisarneq paasisutissanik nalorninaatilinnik, toqqaannartumik nunanit allanit, nappaatip qanoq pinngorsimanageranik allangoriartorsimaneranillu - paasisutissanik nalorninaateqarsinnaasunik, ujjallunit misiligutinik aamma aaversinnernik aaviisarfinniit

Suliniutini apeqquataassaaq qaqugukkut Kalaallit Nunaat isumaqatigiissutip avataani nunatut isumaanaatsutut inissisimalissanersoq.

Paasisutissanik tiguisarneq Cosmic Intelligence -imiit

Peqqinnissaqarfiup pisariaqartippai paasisutissat malinnaatinneqarnissaat, kalaallit peqqinnissaqarfianni suliaasut eqqarsaatigalugit. Taamaattumik

Peqqinnissaqarfiup atortorissaarutaaniit Cosmic Intelligence paasisutissanik aallertoqartariaqarpoq nalilersorneqartussanik. Paasisutissat aaneqartut nalilersuinerimut tunngaviusinnaapput, suleriaatsinik eqaannerulersitsiniarnissami. Paasisutissanik aallernerit Kalaallit Nunaanni suliarineqartarput, tamatumuunalu qularnaarneqartarpoq ilisimasat aamma piginnaasat ineriartortinneqarnissaat nunatsinni.

Utoqqaat illui aamma plejehjemmet attavilerneqassapput peqqinnissaqarfimmi elektroniskiusumik napparsimasunik nalunaarsuiffimmut, Cosmic-imut

Ullumikkut suleqatigiinniarnermi ingerlanneqartumi ajornakusoornartoqarpoq, kommunit, utoqqaat illuisa aamma plejehjemmet aamma peqqinnissaqarfiup akornanni. Peqqinnissaqarfimmi uppersaasersuinerup annertunersaa aamma attaveqatigiinneq ingerlanneqarpoq elektroniskiusumik napparsimasunut nalunaarsuiffik aqutugalugu, kisiannili utoqqaat illuini allattuinnarluni namminerlu suliaralugit ingerlanneqartarlutik. Utoqqaat Illui aamma plejehjemmet kissaateqarput suleriaatsimi digitaliseererneqarnissaannik, aammalu peqqissutsimut tunngasumik sulinerim piginnaasanik ilinniarsimasunik tunngaveqarnerusumik ingerlatsisoqalernissaanik. Taamaattumik periarfissat aamma iluaqutissat kommunit, toqqaannartumillu utoqqaat illui plejehjemmet illu peqqinnissaqarfiup napparsimasunut elektroniskiusumik journalianut - nalunaarsuiffianut - EPJ Cosmic-imut attavilerneqarsinnaaneri misissorneqassapput. Periarfissaqarpoq sulianut pitsaasunik aammalu napparsimasut isumannaallisaanneqarnerannut iluaqutaasussanik aqqissuussisinnaanermut, nukinnillu atuinermi annertuunik sipaarutissarsisinnaanermut.

Pipaluk aamma Pipaluk Light

Pipaluk taaguutaavoq aqqiissutinut, ilaatigut telemedicin-imut tunngasunik teknologiimut atatillugu. Kalaallit Nunaanni tamarmi Pipalummik sapinngisamik pitsaanerpaamik atugaqarnissaq Naalakkersuisut kissaatigaat. Pipaluk nunatsinni sumiiffinni tamani, nunaqarfiit arlaqanngitsut eqqaassanngikkaanni atuutsitalereerpoq. Nunaqarfiit arlaqanngitsut suli peqqinnissaqarfiup attaveqaataanut attavilerneqanngitsut qarasaasiamik ikkussivigineqassapput, telemedicin-imut atortorissaarutinut attaveqartussamik. Taamaallunilu aamma elektroniskiusumik nakorsiartoqarsinnaalissaaq. Aqqiissutissaq taanna taaguuteqartinneqarpoq *Pipaluk Light*. Pipaluk tamarmi

piffissap ingerlanerani atuutsitaalissasoq Naalakkersuisut kissaatigaat. Nunaqarfiit Peqqinnissaqarfiup sinneranut assigiissumik aaqqissuussivigineqarnissaa tamatuma qularnaassavaa.

Digitaliusumik pigaartuusarnermut pilersaarusiortarneq

Peqqinnissaqarfimmi sulisut pigaartuusarnerannik aaqqissuussisarneq suliaavoq annertoq. Peqqinnissaqarfimmi pisortaasut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmik, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmik kiisalu Digitalimik Sullissinnermut Aqutsisoqarfimmik suleqateqarpoq, pigaartuusarnermut pilersaarusiortarnermut atortorissaarummik digitaliusumik ineriartortitsiniarnermi. Siunertaavoq eqaatsumik akissarsiasanik nalunaarsuisalernissaq, aammalu eqaatsumik pigaartuunissanik – vagtiunissanik – pilersaarusiortalernissaq.

Qarasaasiakkut nakorsiartitsisarneq

Ikinut-nakorsiartarfiup Danmarkimi pleje.net-imut ilanngunneqarnissaq sulissutigivaa, taamaalillutimmi assit digitalimik naleqqersuunneqarsinnaaniasammata taavalu namminerisamik ingerlatsinikkut iluarsisooqartarniassammata.

Anguniakkat

- 6. a.** "Pipaluup" pitsaanerusumik atulersinneqarneratigut nappaatinik sukkaneerusumik suussusersisarnerit taavalu napparsimmavimmut pitsaanerusumik attaveqaateqalerneq
- 6. b.** Allaffissorneq annikillisinneqassaaq, taavalu "Digitalimik pigaartuunermut periusaqarneq" atulersinneqarpat nakorsiartut piffissaqarfigineqarnerulissapput
- 6. c.** Nakorsiartut isumannaannerunerat, aamma "Elektronikkikkut nakorsiartut allattuiffianut" pilersitsinerup kingorna allagaatinik toqqortuineq pitsaanerusoq.

Suliniutit

- 6.1.** EPJ-ip atuisunut quppersagaanik nutaannorsaaaneq
- 6.2.** EPJ-imik pitsaanerusumik iluaquteqarneq:

- 6.2.1.** Nunani allani napparsimmaviit immikkoortortaannut toqqaannartumik attaveqaateqarneq
- 6.2.2.** Skærmit digitaliusut DIH-ip immikkoortuini aamma pilaasarfimmi
- 6.3.** Pisimasut siunnerfiunngitsunik tunn-gavillit nalunaarutigineqartarnerinik digitalinngortitsineq, PST (UTH)
- 6.4.** Cosmic Intelligence-imiit paasissutissanik aallernerit
- 6.5.** Utoqqaat illui aamma plejehjemmet attavilerneqassapput peqqinnissaqarfimmi elektroniskiusumik napparsimasunik nalunaarsuiffimmut, Cosmic-imut
- 6.6.** Pipaluk light, piffissallu ingerlanerani sumiiffinni pigisaqanngitsuni Pipaluup tamarmi atugaalernissaa
- 6.7.** Pigaartuusarnermut pilersaarusiart digitaliusut